

วิจัยชั้นเรียน

เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้
แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม
ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑
วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี

โดย

นางสาวจือผิง ลิ่มทรงพรต

ปีการศึกษา ๒๕๖๕

วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี

สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี
ชื่อผู้วิจัย	นางสาว จี๋ผิง ลิ้มทรงพรต
วุฒิการศึกษา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์
ปีที่ทำการวิจัย	๒๕๖๕

บทคัดย่อ

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ และ ๒) ศึกษาความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ ที่เรียนในรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมของวิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ รวมจำนวน ๖๔ คน เก็บรวบรวมข้อมูลจากคะแนนการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน วิเคราะห์ทางสถิติด้วยสูตร E_1/E_2 กำหนดเกณฑ์ไว้เป็น $๗๕/๗๕$ และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ทางสถิติด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ๑) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ เป็นไปตามเกณฑ์กำหนด $๗๖.๐๐/๘๔.๐๐$ และ ๒) ความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านผู้สอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการสอนแบบให้ปัญหาเป็นฐาน (Problem based Learning) มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยชั้นเรียนเล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาช่วยเหลือ ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งจากผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี กรุณาให้คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ด้วยความเคารพอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบใจ นักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล จนทำให้วิจัยชั้นเรียนครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณครอบครัวที่สนับสนุน และให้กำลังใจจนวิจัยชั้นเรียนนี้สำเร็จด้วยดี คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาวิจัยชั้นเรียนนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาพระคุณบิดามารดา และบูรพาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนวิชาความรู้ และให้ความเมตตาแก่ผู้วิจัย ทำให้การศึกษาระดับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

จื่อผิง ลิ่มทรงพรต

กันยายน ๒๕๖๕

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ.....	ค
สารบัญตาราง.....	จ
สารบัญภาพ.....	ฉ

บทที่

๑ บทนำ.....	๑
๑.๑ ที่มาและความสำคัญ.....	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	๒
๑.๓ สมมติฐานการวิจัย.....	๒
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย.....	๒
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๓
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะ.....	๓
๒ ทบทวนวรรณกรรม.....	๔
๒.๑ โครงสร้างรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม รหัสวิชา ๒๐๐๐-๑๕๐๑.....	๔
๒.๒ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	๖
๒.๓ การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning.....	๑๓
๒.๔ แนวคิดและทฤษฎีความพึงพอใจ.....	๒๔
๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๓๕
๒.๖ กรอบแนวคิดการวิจัย.....	๔๐
๓ ระเบียบวิธีวิจัย.....	๔๑
๓.๑ รูปแบบการศึกษา.....	๔๑
๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	๔๑
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	๔๒
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	๔๓
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	๔๔

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๔๕
๔.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	๔๕
๔.๒ ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี.....	๔๖
๔.๓ ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี.....	๔๘
๕ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	๕๒
๕.๑ สรุปผลการวิจัย.....	๕๒
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย.....	๕๓
๕.๓ ข้อเสนอแนะ.....	๕๔
บรรณานุกรม.....	๕๕
ภาคผนวก.....	๖๑
รายชื่อนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี.....	๖๒
แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน.....	๖๕
แบบสอบถามวิจัยชั้นเรียน.....	๗๔

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
๓.๑ จำนวนประชากรจำแนกตามสาขาวิชา.....	๔๒
๔.๑ จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี.....	๔๕
๔.๒ คะแนนจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน.....	๔๖
๔.๓ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี.....	๔๗
๔.๔ ระดับความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมและรายด้าน.....	๔๘
๔.๕ ระดับความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี ด้านเนื้อหาที่เรียน.....	๔๙
๔.๖ ระดับความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี ด้านการสอนแบบให้ปัญหาเป็นฐาน (Problem based Learning).....	๔๙
๔.๗ ระดับความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี ด้านผู้สอน.....	๕๐
๔.๘ ระดับความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี ด้านผู้เรียน.....	๕๑

สารบัญภาพ

ภาพ

หน้า

๒.๑ กรอบแนวคิดการวิจัย..... ๔๐

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ที่มาและความสำคัญ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๓ และ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๖๒ ในการจัดการศึกษานั้น ต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ สามารถพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ต้องจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหา การจัดการเรียนการสอนให้ผสมผสานสาระความรู้ อย่างสมดุลกัน รวมทั้ง ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอาชีวศึกษา เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงได้พัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๖๒ เพื่อให้ ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ และประสบการณ์ในงานอาชีพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความภูมิใจในวิชาชีพ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นหมู่คณะได้ เคารพในสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น มีพฤติกรรม ทางสังคมที่ดีงาม มีความรับผิดชอบ ดำรงตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เข้าใจ และเห็นคุณค่า การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีบุคลิกภาพ มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีสำนึกความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

วิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม มีจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ และเข้าใจ เกี่ยวกับสังคม วัฒนธรรม สิทธิหน้าที่พลเมืองดี และหลักธรรมหรือคำสอนของศาสนา การประพฤติปฏิบัติตน เป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นศาสนิกชนที่ดีตามหลักธรรม คำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ ตระหนักถึงการดำรงชีวิตที่ถูกต้อง ดีงาม ในฐานะศาสนิกชน และพลเมืองดี รวมทั้ง การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตน และการดำเนินชีวิต

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า วิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม เป็นการศึกษาเกี่ยวกับวิถีชีวิต และความเป็นอยู่ของมนุษย์ ทั้งทางด้านลักษณะทางกายภาพ และสภาพสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว เป็นการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุข แต่ปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับสังคม วัฒนธรรม ศาสนา สิทธิหน้าที่ และการประพฤติปฏิบัติตน ผู้เรียนบางคนมีความเบื่อหน่าย ไม่สนใจเรียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ดี ผู้วิจัยจึงได้แก้ปัญหา โดยใช้รูปแบบ การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning หรือใช้ปัญหาเป็นฐานในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนมากขึ้น และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑

๑.๓ สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม สูงขึ้น

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี

๑.๔.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่เรียนในรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของวิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ จำนวน ๖๔ คน (ระหว่างวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๕ ถึง วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่เรียนในรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของวิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ ได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย รวมจำนวน ๖๔ คน

๑.๔.๒ ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ดังต่อไปนี้

ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning

ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม

๑.๔.๓ สถานที่ในการทดลอง

วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๕.๑ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาในรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม

๑.๕.๒ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning ทำให้เกิดความพึงพอใจต่อการเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมเพิ่มมากขึ้น

๑.๕.๓ เป็นแนวทางสำหรับผู้สอนในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เพื่อให้เข้าใจตรงกัน และมีความหมายเฉพาะการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

๑.๖.๑ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ ที่วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี

๑.๖.๒ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการตอบคำถามในแบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน ในรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม

บทที่ ๒

ทบทวนวรรณกรรม

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชา หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยี เอเชียลพบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

- ๒.๑ โครงสร้างรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม รหัสวิชา ๒๐๐๐-๑๕๐๑
- ๒.๒ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- ๒.๓ การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning
- ๒.๔ แนวคิดและทฤษฎีความพึงพอใจ
- ๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๖ กรอบแนวคิดการวิจัย

๒.๑ โครงสร้างรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม รหัสวิชา ๒๐๐๐-๑๕๐๑

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (๒๕๖๒) หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม (Civil Duties and Morals)

จุดประสงค์รายวิชา

๑. เพื่อให้รู้และเข้าใจเกี่ยวกับสังคม วัฒนธรรม สิทธิหน้าที่พลเมืองดีและหลักธรรมหรือคำสอนของศาสนา

๒. เพื่อให้ประพฤติปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเป็นศาสนิกชนที่ดีตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ

๓. เพื่อให้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนและการดำเนินชีวิต

๔. เพื่อให้ตระหนักถึงการดำรงชีวิตที่ถูกต้องดีงามในฐานะศาสนิกชนและพลเมืองดี

สมรรถนะรายวิชา

๑. แสดงความรู้เกี่ยวกับสังคม วัฒนธรรม สิทธิหน้าที่พลเมืองดี และหลักธรรมหรือคำสอนของศาสนา

๒. ประพฤติปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามบรรทัดฐานสังคม ค่านิยมพื้นฐาน และระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓. ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักจริยธรรม วัฒนธรรม และหลักธรรมหรือคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ

๔. วิเคราะห์สภาพปัญหาในสังคม และแนวทางแก้ไขตามศักยภาพของตน

๕. น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของสถาบันทางสังคม บรรทัดฐานทางสังคม วัฒนธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ปัญหาในสังคม สิทธิหน้าที่ของพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และหลักธรรมหรือคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ

สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ (๒๕๖๒) หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม (Civil Duties and Morals)

มาตรฐานสมรรถนะรายวิชา

๑. ดำรงตนตามหลักธรรม ศีลธรรม จริยธรรม ศาสนพิธีของศาสนา

๑.๑ ประยุกต์ใช้แบบอย่างการดำรงตนของศาสดาในการพัฒนาตน สังคม ปฏิบัติตามหลักธรรม ศีลธรรม จริยธรรมทางศาสนา พิธีกรรมทางศาสนาที่นับถือ บริหารจิต และเจริญปัญญาตามหลักปฏิบัติทางศาสนา

๒. ดำรงตนเป็นพลเมืองดี

๒.๑ ประยุกต์ใช้หลักขนบธรรมเนียมประเพณี และค่านิยมที่ดีของสังคมไทยมาใช้ในชีวิตประจำวัน

๒.๒ ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และปฏิบัติตามกฎหมาย

๓. ประยุกต์ใช้ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ การเมือง การอ้างความเป็นไทย การอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และประชาคมอาเซียน

๓.๑ แสดงความรู้ และใช้วิธีทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาการเมือง การปกครอง และความเป็นมาของชาติไทย

๓.๒ อ้างอิงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย แสดงความรู้ และปฏิบัติตนพร้อมกับการเป็นประชากรของประชาคมอาเซียน

๔. ใช้หรือประยุกต์ใช้ข้อมูลทางภูมิศาสตร์ และเศรษฐกิจของไทย และกลุ่มประชาคมอาเซียน

๔.๑ แสดงความรู้ และใช้วิธีการทางภูมิศาสตร์เพื่อศึกษา และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมของไทย

๔.๒ วิเคราะห์ เปรียบเทียบความแตกต่างของกิจกรรมทางเศรษฐกิจของไทยในแต่ละภูมิภาคกับกลุ่มประชาคมอาเซียน

๔.๓ แสดงความรู้ ใช้หลักการ และกระบวนการสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในไทย และกลุ่มประชาคมอาเซียน

๔.๔ แสดงความรู้ วิเคราะห์บทบาท และความสำคัญของความร่วมมือทางเศรษฐกิจในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

๕. นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๕.๑ แสดงความรู้ และประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต วิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการเป็นพลเมืองดีที่ตามกฎหมาย

๒.๒ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

๒.๒.๑ ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นผลของการเรียนการสอนหรือพฤติกรรมที่แสดงออกมาถึงความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการฝึกฝน สั่งสอน ในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ได้พัฒนาขึ้นตามลำดับขั้นในวิชาต่างๆ การฝึกอบรมทั้งในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษาส่งผลให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และความสามารถทางด้านวิชาการ รวมทั้ง ความสามารถของสมองในด้านต่างๆ ซึ่งสามารถประเมินได้จากระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม ที่ได้จากสถาบันการศึกษา ได้จากการทดสอบหรือวิธีการอื่นๆ ที่เหมาะสม

Good (๑๙๗๓) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จ (Accomplishment) ความคล่องแคล่วความชำนาญในการใช้ทักษะหรือการประยุกต์ใช้ความรู้ต่างๆ ความรู้หรือทักษะอันเกิดจากการเรียนรู้ ในวิชาต่างๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว ซึ่งได้จากผลการทดสอบของครูผู้สอนหรือผู้รับผิดชอบในการสอนหรือทั้งสองอย่างรวมกัน

ราตรี นันทสุคนธ์ (๒๕๕๓) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ คุณลักษณะ และความสามารถที่แสดงถึงความสำเร็จที่ได้จากการเรียนการสอนในวิชาต่างๆ ซึ่งสามารถวัดเป็นคะแนนได้จากแบบทดสอบทางภาคทฤษฎีหรือภาคปฏิบัติ ได้ทั้งสองอย่าง

จันทิมา เมฆประโคน (๒๕๕๕) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นความสามารถทางการเรียนของแต่ละบุคคลที่ประเมินได้จากการทำแบบทดสอบหรือการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งสามารถวัดได้ทั้งทางด้านทักษะปฏิบัติโดยการใช้แบบทดสอบภาคปฏิบัติ และการวัดทางด้านเนื้อหาโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สุรียา หวังพานิช (๒๕๕๗) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ คือ ผลที่เกิดจากการเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาชีวิตที่ครอบคลุมการดำเนินชีวิตทุกด้าน ทั้งด้านกาย ศีล จิต และปัญญา โดยสามารถวัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการฝึกอบรมเยาวชนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

เทียนา ประทีปวัฒนพันธ์ (๒๕๕๘) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติที่แสดงให้เห็นถึงความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาหรือข้อมูลความรู้ที่กำหนดไว้ และบ่งบอกถึงสมรรถภาพทางสติปัญญาที่สามารถตรวจสอบได้โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สุรศักดิ์ เพ็งบางแกะ (๒๕๖๐) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ระดับความสามารถของบุคคลที่เกิดจากการเรียนรู้การฝึกฝน และสมรรถภาพทางสมองด้านต่างๆ ซึ่งสามารถวัดได้จากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

อภิรักษ์ นันทภาณี (๒๕๖๑) ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา หมายถึง ผลที่เกิดจากการเรียนรู้สิ่งต่างๆ โดยผ่านกระบวนการทดสอบหรือวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตรงตามความมุ่งหวังที่กำหนดไว้ และทำให้ผู้เรียนเกิดความชำนาญ ความคล่องแคล่วในการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการเรียนจนก่อให้เกิดความสำเร็จในชีวิต

ทิพยฉัตร พลพะพล (๒๕๖๒) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง พฤติกรรมหรือความสามารถของบุคคลที่เกิดจากการเรียนการสอน เป็นคุณลักษณะของผู้เรียนที่พัฒนาขึ้นจากการฝึกอบบรมสั่งสอน ซึ่งสามารถวัดเป็นคะแนนได้จากแบบทดสอบทางภาคทฤษฎีหรือภาคปฏิบัติ

กฤษณก เชียงเทัญ (๒๕๖๔) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลของความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน วัดได้จากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในด้านความรู้ ทักษะ และกระบวนการด้านความคิด ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพจากการเรียนรู้หรือการหาความรู้ด้วยตนเอง อาจพิจารณาได้จากคะแนน การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือความชำนาญเชิงทักษะ

กล่าวสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลของความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากการเรียนรู้ โดยผ่านกระบวนการทดสอบหรือวิธีการที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตรงตามความมุ่งหวังที่ได้กำหนดไว้ โดยวัดได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในด้านความรู้จากการเรียนรู้หรือการแสวงหาความรู้ ด้านทักษะ ความชำนาญ คล่องแคล่วในการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ จนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือเกิดความชำนาญด้านทักษะมากยิ่งขึ้น

๒.๒.๒ การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Bloom (๑๙๕๖ อ้างถึงใน จิตรภาพร สิละวัฒน์, ๒๕๕๖) ได้จำแนกจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ ออกเป็น ๓ ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) พฤติกรรมด้านสมองซึ่งเป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับสติปัญญา ความรู้ ความคิด ความเฉลียวฉลาด ความสามารถในการคิดเรื่องราวต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นความสามารถทางสติปัญญา พฤติกรรมทางพุทธิพิสัย ๖ ระดับ ได้แก่

๑.๑ ความจำ (Remembering) ความสามารถในการเก็บรักษามวลประสบการณ์จากการที่ได้รับรู้ และระลึกสิ่งนั้นได้เมื่อต้องการเปรียบดั่งเทปบันทึกเสียง หรือวีดิทัศน์ที่สามารถเก็บเสียงและภาพของเรื่องราวต่างๆ ได้สามารถเปิดฟังหรือดูภาพเหล่านั้นได้เมื่อต้องการ

๑.๒ ความเข้าใจ (Understanding) เป็นความสามารถในการจับใจความสำคัญของสื่อ และสามารถแสดงออกมาในรูปของการแปลความ ตีความ คาดคะเน ขยายความหรือการกระทำอื่นๆ

๑.๓ การนำความรู้ไปใช้ (Applying) เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ประสบการณ์ไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้ ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจ จึงจะสามารถนำไปใช้ได้

๑.๔ การวิเคราะห์ (Analyzing) ผู้เรียนสามารถคิดหรือแยกแยะในเรื่องราวสิ่งต่างๆ ออกเป็นส่วนย่อยเป็นองค์ประกอบที่สำคัญได้ และมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่เกี่ยวข้องกัน ความสามารถในการวิเคราะห์จะแตกต่างกันไปแล้วแต่ความคิดของแต่ละคน

๑.๕ การสังเคราะห์ (Synthesis) ความสามารถในการที่ผสมผสานส่วนย่อยๆ เข้าเป็นเรื่องราวเดียวกันอย่างมีระบบ เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่สมบูรณ์ และดีกว่าเดิม อาจเป็นการถ่ายทอดความคิดออกมาให้เข้าใจง่าย การกำหนดวางแผนวิธีการดำเนินงานขึ้นใหม่หรืออาจจะเกิดความคิดในอันที่จะสร้างความสัมพันธ์ของสิ่งที่เป็นนามธรรมขึ้นมาในรูปแบบหรือแนวคิดใหม่

๑.๖ การประเมินค่า (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินใจ ตีราคาหรือสรุปเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งต่างๆ ออกมาในรูปของคุณธรรมอย่างมีกฎเกณฑ์ที่เหมาะสม ซึ่งอาจเป็นไปตามเนื้อหาสาระในเรื่องนั้นๆ หรืออาจเป็นกฎเกณฑ์ที่สังคมยอมรับก็ได้

๒. ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) พฤติกรรมด้านจิตใจ ค่านิยม ความรู้สึก ความซาบซึ้ง ทัศนคติ ความเชื่อ ความสนใจ คุณธรรม พฤติกรรมด้านนี้อาจไม่เกิดขึ้นทันที ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และสอดแทรกสิ่งที่ดีงามอยู่ตลอดเวลาจะทำให้พฤติกรรมผู้เรียนเปลี่ยนไปในแนวทางที่พึงประสงค์ได้ ด้านจิตพิสัยจะประกอบด้วยพฤติกรรมย่อยๆ ทั้งในด้านการรับรู้ (Receive) การตอบสนอง (Respond) การเกิดค่านิยม (Value) การจัดระบบ (Organize) การมีบุคลิกภาพ (Characterize)

๓. ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) พฤติกรรมด้านกล้ามเนื้อประสาท พฤติกรรมที่บ่งถึงความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างคล่องแคล่ว ชำนาญ ซึ่งแสดงออกมาโดยตรง โดยมีเวลา และคุณภาพของงานเป็นตัวชี้ระดับทักษะ พฤติกรรมด้านทักษะพิสัย ประกอบด้วย พฤติกรรมย่อยๆ ทั้งการรับรู้ (Imitation) เป็นการให้ผู้เรียนได้รับรู้หลักการปฏิบัติที่ถูกต้องหรือเป็นการเลือกหาตัวแบบที่สนใจ การกระทำตามแบบหรือเครื่องชี้แนะ (Manipulation) เป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียน พยายามฝึกตามแบบที่ตนสนใจ และพยายามทำซ้ำเพื่อที่จะให้เกิดทักษะตามแบบที่ตนสนใจให้ได้หรือสามารถปฏิบัติงานได้ตามข้อแนะนำ การหาความถูกต้อง (Precision) พฤติกรรมสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องอาศัยเครื่องชี้แนะ และเมื่อได้กระทำซ้ำแล้ว ก็พยายามหาความถูกต้องในการปฏิบัติ การกระทำอย่างต่อเนื่อง (Articulation) หลังจากตัดสินใจเลือกรูปแบบที่เป็นของตัวเองจะกระทำตามรูปแบบนั้นอย่างต่อเนื่องจนปฏิบัติงานที่ย่างยากซับซ้อนได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้องคล่องแคล่ว การที่ผู้เรียนเกิดทักษะ ได้ต้องอาศัยการฝึกฝน กระทำอย่างสม่ำเสมอ และการกระทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ (Naturalization) พฤติกรรมที่ได้จากการฝึกอย่างต่อเนื่องจนสามารถปฏิบัติได้อย่างคล่องแคล่ว ว่องไวโดยอัตโนมัติเป็นไปอย่างธรรมชาติ ซึ่งถือเป็นความสามารถของการปฏิบัติในระดับสูง

Bloom (๑๙๗๖ อ้างถึงใน พัทธินทร์ ทิตะยา, ๒๕๖๒) กล่าวถึง สิ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่ามีอยู่ ๓ ตัวแปร คือ

๑. พฤติกรรมด้านปัญญา (Cognitive Entry Behavior) เป็นพฤติกรรมด้านความรู้ ความคิด ความเข้าใจ หมายถึง การเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการเรียนเรื่องนั้น และมีมาก่อนเรียน ได้แก่ ความถนัด และพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน ซึ่งเหมาะสมกับการเรียนรู้ใหม่

๒. ลักษณะทางอารมณ์ (Affective Entry Characteristics) เป็นตัวกำหนดด้านอารมณ์ หมายถึง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความกระตือรือร้นที่มีต่อเนื้อหาที่เรียน รวมถึงทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อเนื้อหาวิชา ต่อโรงเรียน และระบบการเรียน และมโนภาพเกี่ยวกับตนเอง

๓. คุณภาพของการสอน (Quality of Instruction) เป็นตัวกำหนดประสิทธิภาพในการเรียนของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย การชี้แนะ หมายถึง การบอกจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน และงานที่จะต้องทำให้ผู้เรียนทราบอย่างชัดเจน การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การให้การเสริมแรงของครู การให้ข้อมูลย้อนกลับหรือการให้ผู้เรียนรู้ผลว่า ตนเองกระทำได้ถูกต้องหรือไม่ และการแก้ไขข้อบกพร่อง

กฤษณก เขียงเทัญ (๒๕๖๔) กล่าวว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นการวัดที่ใช้ความรู้ ความเข้าใจที่เกิดจากการเรียนการสอน การฝึกอบรม ประสบการณ์ ซึ่งเป็นการตรวจสอบความรู้ทางวิชาการ ทักษะ และกระบวนการต่างๆ

กล่าวสรุปได้ว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่ามีอยู่ ๓ ตัวแปรคือ พฤติกรรม ด้านปัญญา ลักษณะทางอารมณ์ และคุณภาพของการสอน การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นการวัดความรู้ ความเข้าใจ การฝึกอบรม ประสบการณ์ ที่เกิดจากกระบวนการจัดการเรียนการสอน เป็นการตรวจสอบความรู้ ทางด้านวิชาการ ด้านทักษะ และด้านกระบวนการต่างๆ ผ่านพฤติกรรมการเรียนรู้ ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

๒.๒.๓ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (๒๕๖๐) ได้กล่าวไว้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ครูสร้างขึ้น สามารถแบ่งออกเป็น ๘ ประเภท สรุปได้ดังนี้

๑. แบบทดสอบแบบเลือกตอบ ใช้วัดผลได้ทั้งด้านความรู้ ด้านความคิด ทฤษฎี หลักการ การตัดสินใจ ตลอดจนความสามารถด้านทักษะ กระบวนการทางคณิตศาสตร์

๒. แบบทดสอบแบบถูกผิด โดยการนำเสนอข้อความเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ ในหลักการ ทฤษฎี การแปลความหมายหรือการกำหนดตัวแปร

๓. แบบทดสอบแบบจับคู่ เป็นแบบทดสอบที่มีลักษณะการนำเสนอข้อความ ๒ ส่วน ให้เลือกเพื่อจับคู่กัน ซึ่งโดยทั่วไปจำนวนข้อของคำตอบจะมีมากกว่าคำถาม

๔. แบบทดสอบแบบเปรียบเทียบ เป็นแบบทดสอบที่ประกอบไปด้วยข้อความที่ต้องการให้ผู้เรียนพิจารณาในรูปของ มากกว่า เท่ากับ น้อยกว่าหรือสรุปไม่ได้

๕. แบบทดสอบแบบเติมคำ โดยผู้ตอบแสดงความรู้ ความสามารถ ด้วยการเขียนตอบที่เป็นผลลัพธ์ของปัญหา ซึ่งแบบทดสอบแบบเติมคำ ยังใช้ในการคิดเลขในใจได้

๖. แบบทดสอบแบบเขียนตอบ โดยให้ผู้สอบแสดงความรู้ ความสามารถด้วยการเขียนตอบ แสดงวิธีทำหรือสรุปผลจากวิธีทำโดยแสดงเหตุผลประกอบ

๗. แบบทดสอบแบบต่อเนื่อง เป็นการผสมผสานแบบทดสอบหลายรูปแบบไว้ด้วยกัน เช่น แบบทดสอบแบบเลือกตอบกับแบบถูกผิด แบบทดสอบแบบเลือกตอบกับแบบเขียนตอบ

๘. แบบทดสอบแบบแสดงวิธีทำ เป็นแบบทดสอบที่ให้ผู้เรียนแสดงวิธีแก้ปัญหาใช้ประเมินได้ครอบคลุมทั้งด้านโมโนทัศน์ และวิธีการคิด วิธีการวางแผน รวมทั้ง ความสามารถของทักษะ และกระบวนการทางคณิตศาสตร์ในด้านต่างๆ

อัจฉรา ชิวพันธ์ (๒๕๕๓) ได้แบ่งประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

๑. ข้อสอบประเภทถูก-ผิด มีข้อดี คือ ง่าย และเร็วในการตรวจของครู แต่มีข้อเสีย คือ เปิดโอกาสให้นักเรียนเดาได้ถึงร้อยละ ๕๐.๐๐ ดังนั้น ผู้สอนควรต้องหากลวิธีในการลดการเดาของนักเรียน เช่น ให้นักเรียนขีดเส้นใต้คำหรือใต้ข้อความ ซึ่งเป็นส่วนที่ผิดในประโยค ถ้านักเรียนเห็นว่าประโยคนั้นผิดแล้ว ให้แก้ไขใหม่ให้ถูกต้อง เพื่อตรวจสอบความเข้าใจอีกครั้งหนึ่ง

๒. ข้อสอบประเภทจับคู่ ข้อสอบประเภทนี้คล้ายกับข้อสอบประเภทถูก-ผิด คือ ง่ายในการตรวจ ข้อดี คือ ลดการเดาได้ดีกว่าข้อสอบถูก-ผิด แต่มีข้อเสียที่เน้นความจำมากเกินไป

๓. ข้อสอบประเภทเลือกตอบ มีข้อดี คือ สามารถวัดได้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ และเนื้อหา นอกจากนี้ ยังสามารถวางวัตถุประสงค์ในการวัดได้หลากหลายว่าจะวัดความรู้ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า ตลอดถึงการวัดเจตคติของผู้เรียน และช่วยลดการเดาของนักเรียนด้วย ข้อเสีย คือ ผู้สอนต้องใช้เวลามากในการออกข้อสอบ และถ้าไม่ตรวจสอบให้ละเอียดรอบคอบ ในบางครั้งอาจพลาดพลั้ง เพราะบางข้ออาจมีคำตอบที่ถูกต้องมากกว่า ๑ ข้อ ทำให้เกิดความผิดพลาดได้ง่าย

๔. ข้อสอบประเภทเติมคำหรือเติมข้อความในช่องว่าง (Completion Tests) มีข้อดี คือ จัดเตรียมได้ง่ายกว่าข้อสอบแบบเลือกตอบ นอกจากนี้ ยังช่วยลดการเดาของผู้เรียน เพราะต้องหาคำตอบ เฉพาะเจาะจงมาเติมในช่องว่าง ถ้าผู้เรียนไม่รู้จริงก็จะตอบผิด ส่วนข้อเสีย คือ การเติมคำหรือเติมข้อความสั้นๆ ในช่องว่างนั้นมักจะเป็นการวัดความจำ เพราะคำตอบส่วนใหญ่ที่ต้องหามาเติมในช่องว่างมักจะเป็นชื่อคน สถานที่หรือคำตอบเฉพาะเจาะจง

๕. ข้อสอบแบบอัตนัย มีข้อดีต่อการวัดผลการเรียนการสอนภาษาไทย ที่จะทำให้ผู้สอนมีความเข้าใจในตัวผู้เรียนได้เป็นอย่างดีว่ามีความรู้ ความเข้าใจ ในสิ่งที่เรียนมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ เพราะข้อสอบแบบอัตนัยนี้ ช่วยลดการเดาของผู้เรียนได้เป็นอย่างมาก ผู้เรียนต้องรู้จริง และนำความรู้ ความเข้าใจ มาประมวลเพื่อเขียนตอบคำถาม นอกจากนี้ ยังฝึกทักษะการใช้ภาษาไทยในการเรียบเรียงลำดับเนื้อหาสาระของคำตอบ แบบทดสอบแต่ละประเภทมีลักษณะเฉพาะที่สามารถนำไปใช้เพื่อประเมินความรู้ ความสามารถของผู้เรียนได้ ดังนั้น การเลือกใช้แบบทดสอบ ครูผู้สอน ต้องตระหนักถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการประเมิน และมีความสอดคล้องกับข้อคำถาม สาระ เนื้อหาที่ผู้เรียนได้เรียนรู้แล้ว รวมทั้ง เลือกใช้แบบทดสอบที่ได้มาตรฐาน เพื่อนำผลการประเมินไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา และปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ต่อไป

กฤษณก เชียงเทัญ (๒๕๖๔) กล่าวว่า แบบทดสอบ คือ การวัดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และกระบวนการต่างๆ ของผู้ที่เคยศึกษาหรือผู้ที่มีประสบการณ์นั้นๆ ว่ามีความจำ ความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ มากน้อยเพียงใด ซึ่งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ มี ๒ ประเภท คือ แบบทดสอบที่เป็นปรนัย และแบบทดสอบที่เป็น อัตนัย

กล่าวสรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ คือ เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และกระบวนการต่างๆ ของผู้เรียน

๒.๒.๔ การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

โชติกา ภาชีผล (๒๕๕๔) กล่าวว่า แบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement test) ประกอบด้วย แบบสอบที่ครูสร้างขึ้น (Teacher-made test) เป็นแบบสอบที่ครูสร้างขึ้นเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์เฉพาะกลุ่มผู้เรียน ที่ครูสอน ทำให้วัดได้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ครูต้องการ โดยทั่วไปแบบทดสอบที่ครูผู้สอนสร้างขึ้นจะมี ๒ ชนิด คือ แบบสอบที่ใช้วัดระหว่างการเรียนรู้การสอน (Formative test) เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน และนำผลมาใช้เพื่อการปรับปรุงการสอนของครู และปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียน อีกชนิดคือ แบบสอบที่ใช้ วัดหลังสิ้นสุดการเรียนรู้การสอน (Summative test) เพื่อนำผลการวัดไปใช้ในการสรุป รวบรวมหรือตัดสินผล การเรียนของผู้เรียน แบบสอบที่ครูสร้างขึ้นนั้น ในการสร้างส่วนใหญ่จะไม่ได้มีการทดลองการใช้เพื่อพิจารณา ตรวจสอบคุณภาพว่าเป็นแบบทดสอบที่มีคุณภาพหรือไม่อย่างไร ส่วนการตรวจเพื่อให้คะแนน และการแปลผล ทำการเปรียบเทียบผลเฉพาะกลุ่มที่สอนด้วยกันหรือเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ผู้สอนกำหนดไว้ และแบบ สอบมาตรฐาน (Standardized test) เป็นแบบสอบที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทุกๆ ไป มีความเป็นมาตรฐาน ๓ ประการ คือ การสร้าง การดำเนินการสอบ และการแปลความหมายของคะแนนที่เป็น มาตรฐาน มีเกณฑ์ในการเปรียบเทียบที่เป็นมาตรฐานที่เรียกว่า เกณฑ์ปกติ (Norm) สำหรับแปลความหมาย ของคะแนนผู้เข้าสอบ เมื่อเปรียบเทียบกับคนส่วนใหญ่ทำให้ผลคะแนนที่ได้มีความน่าเชื่อถือ และสามารถนำไป เปรียบเทียบกันได้กว้างขวางมากกว่าแบบสอบที่สร้างขึ้น

ลียานา ประทีปวัฒนพันธ์ (๒๕๕๘) กล่าวว่า การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำเป็นต้องคำนึงถึงคุณลักษณะของแบบทดสอบที่ดี ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึง คุณลักษณะของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี พิจารณาได้ดังนี้

๑. ความตรง แบบทดสอบที่มีความตรง เป็นแบบทดสอบที่นำไปวัดในสิ่งที่ต้องการวัด ได้อย่างถูกต้อง ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด ครอบคลุมเนื้อหาที่มีในหลักสูตร

๒. ความเชื่อมั่น แบบทดสอบที่มีความเชื่อมั่น เป็นแบบทดสอบที่สามารถให้ผลการวัด ได้คงที่ ไม่ว่าจะนำแบบทดสอบนั้นไปวัดกี่ครั้ง

๓. ความเป็นปรนัย แบบทดสอบที่มีความเป็นปรนัย เป็นแบบทดสอบที่มีคำถามชัดเจน สามารถตรวจให้คะแนน และแปลความหมายของคะแนนได้ตรงกัน

๔. การถามลึก หมายถึง การถามให้ครอบคลุมพฤติกรรมขั้นความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

๕. ความยุติธรรม คำถามของแบบทดสอบต้องไม่มีช่องทางชี้แนะให้เดาได้ถูกต้อง และต้องเป็นข้อสอบที่ไม่มีความลำเอียงต่อกลุ่มนักเรียนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ

๖. อำนาจจำแนก แบบทดสอบนี้สามารถแยกนักเรียนได้ว่าใครเก่ง ใครอ่อน โดยสามารถจำแนกนักเรียนออกเป็นประเภทๆ ได้ทุกระดับอย่างละเอียด ตั้งแต่อ่อนสุดจนถึงเก่งสุด

๗. ความยากง่ายพอเหมาะ แบบทดสอบนี้จะต้องไม่ยากเกินไป และไม่ง่ายเกินไป

๘. ความยืดหยุ่น หมายถึง แบบทดสอบที่นักเรียนทำด้วยความสนุกเพลิดเพลิน โดยไม่รู้สึกรำคาญในการทำแบบทดสอบ

๙. ประสิทธิภาพ เป็นแบบทดสอบที่มีจำนวนข้อสอบพอประมาณ มีการจัดทำแบบทดสอบด้วยความประณีต ตรวจให้คะแนนได้รวดเร็ว รวมถึง สิ่งแวดล้อมในการสอบที่ดี

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) กล่าวว่า การเลือกใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนควรพิจารณาคุณลักษณะที่สำคัญในด้านความเที่ยงตรงในการวัดเนื้อหาหรือการวัดประสพการณ์การเรียนรู้ การวัดพฤติกรรม การวัดสภาพที่แท้จริง คุณลักษณะหรือความสามารถของนักเรียน นอกจากนี้ ข้อทดสอบในแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ควรมีอัตราส่วนความยากอยู่ในช่วง ๐.๒๐-๐.๘๐ ถ้าข้อทดสอบอยู่นอกขอบเขตนี้ถือว่ายากหรือง่ายเกินไป ผู้สอนไม่ควรนำมาใช้ ทิพยฉัตร พลพะล (๒๕๖๒) กล่าวว่า การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

๑. วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาสาระ และพฤติกรรมที่ต้องการวัด
๒. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
๓. กำหนดชนิดของข้อสอบ และวิธีการสร้าง
๔. เขียนข้อสอบ และตรวจทานข้อสอบ ก่อนที่จะจัดพิมพ์ และนำไปใช้
๕. จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลองเพื่อทดลองใช้
๖. ทดลองสอบ และวิเคราะห์ข้อสอบ เป็นวิธีการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบก่อนนำไปใช้จริง

๗. จัดทำแบบทดสอบฉบับจริงในการหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มี ๒ ลักษณะ ได้แก่ การตรวจสอบรายข้อ ซึ่งมีชื่อที่รู้จักกันทั่วไป การวิเคราะห์รายข้อ (Item Analysis) เป็นการตรวจสอบหาความยากง่าย และอำนาจจำแนกรายข้อ ความยากง่ายของข้อคำถามแต่ละข้อ เป็นสัดส่วนของจำนวนผู้ตอบข้อนั้นได้ถูกต้องจำนวนผู้ตอบทั้งหมด อำนาจจำแนก เป็นสัดส่วนของผลต่างระหว่างจำนวนผู้ตอบข้อนั้นถูกในกลุ่มที่ได้คะแนนมากกับกลุ่มที่ได้คะแนนน้อย ซึ่งแสดงถึงความสามารถของข้อคำถามที่จำแนกหรือแบ่งความแตกต่างระหว่างคนเก่งกับคนอ่อนหรือคนที่รู้กับคนที่ไม่รู้ออกจากกัน การตรวจสอบความยากง่าย

และอำนาจจำแนกของแบบทดสอบรายข้อ จะแตกต่างกันตามลักษณะของแบบทดสอบที่เป็นแบบทดสอบอิงกลุ่ม กับแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ การตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบทั้งฉบับ (Test Analysis) เป็นการตรวจสอบหาคุณภาพด้านความตรง และความเที่ยงของแบบทดสอบเป็นสำคัญ การตรวจสอบหาความตรง และความเที่ยงของแบบทดสอบโดยอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์ และวิเคราะห์เชิงสถิติ

กฤษณก เชียงเทัญ (๒๕๖๔) กล่าวว่า การสร้างแบบทดสอบนั้นมี ๒ รูปแบบ นั่นคือ การสร้างข้อสอบแบบครูเป็นผู้สร้างเพื่อต้องการวัดเฉพาะกลุ่มเล็กๆ ที่ต้องการทดสอบ และแบบทดสอบที่ต้องการผ่านกระบวนการตรวจสอบ ซึ่งการสร้างแบบทดสอบทั้ง ๒ ประเภท นั้น จะต้องผ่านกระบวนการวางวัตถุประสงค์ ตัวชี้วัดที่ต้องการวัด และหากต้องการให้แบบทดสอบนั้นมีประสิทธิภาพก็จะต้องมีการตรวจสอบคุณภาพต่างๆ ของแบบทดสอบวัดก่อนการนำไปใช้

กล่าวสรุปได้ว่า การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ต้องคำนึงถึงคุณลักษณะของแบบทดสอบที่ดี การเลือกใช้ครูผู้สอนควรพิจารณาคุณลักษณะที่สำคัญ ด้านความเที่ยงตรงในการวัดเนื้อหาหรือประสบการณ์ การเรียนรู้ การวัดพฤติกรรม การวัดสภาพที่แท้จริง คุณลักษณะหรือความสามารถของนักเรียน โดยแบบทดสอบมี ๒ รูปแบบ คือ แบบสอบที่ครูสร้างขึ้น และแบบทดสอบที่ผ่านกระบวนการตรวจสอบ

๒.๓ การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning

รชกร ไชยวงศ์ (๒๕๖๔) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning: PBL) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) ผู้เรียนรู้ที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริงเป็นบริบทของการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์ และคิดแก้ปัญหา รวมทั้ง ได้ความรู้ตามศาสตร์ในสาขาวิชาที่ตนศึกษาด้วยการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จึงเป็นผลมาจากกระบวนการทำงานที่ต้องอาศัยความเข้าใจ การแก้ไขปัญหาเป็นฐาน การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่นักเรียนได้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดปัญหาที่เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลด้วยตนเอง จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาโดยแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย เพื่อช่วยกันศึกษา อภิปรายปัญหา แล้วนำเสนอแลกเปลี่ยนความรู้ โดยนำเอาข้อมูล และประสบการณ์ที่ผู้เรียนมีอยู่มาวิเคราะห์อย่างสร้างสรรค์ เพื่อที่จะให้ผู้เรียนได้จดจำความรู้ใหม่ไว้ได้นาน และรู้จักนำไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ต่างๆ จนสามารถแก้ไขปัญหาที่พบได้ในที่สุด และมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้นักเรียน พัฒนาการคิด การแก้ปัญหาและทักษะทางปัญญา เรียนรู้บทบาทของผู้ใหญ่ โดยผ่านทางประสบการณ์จริง และพัฒนาโดยอิสระเรียนรู้ตามธรรมชาติ การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) ไม่ใช่การสอนแบบแก้ปัญหา (Problem solving method) เพราะการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานนั้น ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ โดยตรงของผู้เรียนต้องมาก่อน โดยปัญหาจะเป็นตัวกระตุ้นหรือนำทางให้ผู้เรียนต้องไปแสวงหา ความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง เพื่อจะได้ค้นพบคำตอบของปัญหา กระบวนการหาความรู้ด้วย ตนเองนี้จะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการแก้ปัญหา

๒.๓.๑ ความหมายการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

Gallagher (๑๙๙๗) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานคือการเรียนที่นักเรียนต้องเรียนรู้จากการเรียน นักเรียนจะได้ทำงานเป็นกลุ่มเพื่อค้นคว้าวิธีแก้ปัญหาโดยการบูรณาการความรู้ที่ต้องการให้นักเรียนได้รู้และการแก้ปัญหาเข้าด้วยกัน

Cunningham (๒๐๐๓) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning; PBL) เป็นการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหามาเป็นแบบฝึกหัดที่มีกระบวนการแสวงหาคำตอบที่ลึกซึ้ง ตามแนวปรัชญาคอนสตรัคติวิสต์ โดยเริ่มจากการแก้ปัญหาที่นักเรียนพบในชีวิตจริงปัญหาจะถูกเลือกมาใช้อธิบายความคิดรวบยอดหลัก นักเรียนจะเรียนรู้จากบริบทโดยรอบของปัญหานั้นๆ

สุปรียา วงษ์ตระหง่าน (๒๕๕๖) ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานว่า คือ กระบวนการที่แสวงหาความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติจากสถานการณ์ปัญหาที่ไม่คุ้นเคยมาก่อน เป็นการรวบรวมข้อมูล การเรียนรู้มาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์นั้นๆ เป็นกระบวนการทางการศึกษาที่ออกแบบอย่างเหมาะสม และกระตุ้นเร้าให้เกิดการเรียนรู้

วีชรา เล่าเรียนดี (๒๕๕๘) กล่าวถึงความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นยุทธวิธีการจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบหนึ่งซึ่งช่วยส่งเสริมพัฒนาทักษะการแก้ปัญหการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อกระตุ้น จูงใจ เร้าความสนใจ เพื่อเรียนรู้และสร้างความรู้ด้วยตนเอง

วัฒนา รัตนพรหม (๒๕๕๘) ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานว่า เป็นการเรียนรู้ซึ่งมาจากกระบวนการทำความเข้าใจและการแก้ปัญหา ซึ่งใช้ปัญหาหรือสถานการณ์ที่เป็นอยู่ตามสภาพจริงมาเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เลือกเนื้อหาที่ต้องการจะเรียนรู้ และแสวงหาความรู้นั้นเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา ผู้เรียนจะได้ฝึกการคิด แก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ตลอดจนการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกันเป็นทีม โดยผู้สอนเป็นเพียงผู้สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้

ทิตนา แคมมณี (๒๕๕๗) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานว่าเป็นการจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยผู้สอนอาจนำผู้เรียนไปเผชิญสถานการณ์ปัญหาจริงหรือผู้สอนอาจจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหา และฝึกกระบวนการวิเคราะห์ปัญหา และแก้ปัญหาร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจปัญหานั้นอย่างชัดเจนได้เห็นทางเลือก และวิธีการที่หลากหลายในปัญหานั้น รวมทั้ง ให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้เกิดทักษะกระบวนการคิด และกระบวนการแก้ปัญหา

รชกร ไชยวงศ์ (๒๕๖๔) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่นักเรียนมีบทบาทสำคัญในการกำหนดปัญหา ที่เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา โดยจะแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อยเพื่อช่วยกันศึกษาอภิปรายปัญหา แล้วนำเสนอแลกเปลี่ยนความรู้ โดยนำเอาข้อมูล และประสบการณ์ที่ผู้เรียนมีอยู่มาวิเคราะห์อย่างสร้างสรรค์ เพื่อที่จะให้ผู้เรียนได้จดจำความรู้ใหม่ไว้ได้นาน และรู้จักนำไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ต่างๆ จนสามารถแก้ไขปัญหาที่พบได้ในที่สุด

๒.๓.๒ จุดมุ่งหมายของการจัดเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

Barrows and Tamblyn (๑๙๘๕) จุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning; PBL) มีดังนี้

๑. ช่วยให้นักเรียนพัฒนาการแสวงหาความรู้
๒. เตรียมประสบการณ์ด้วยบทบาทของผู้ใหญ่
๓. ทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในความสามารถ และการควบคุมตนเอง ซึ่งมีจุดประสงค์

ดังนี้

- ๓.๑ เผชิญหน้ากับปัญหาในชีวิตด้วยความริเริ่มและกระตือรือร้น
- ๓.๒ การแก้ปัญหา อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องบูรณาการ ยืดหยุ่นและใช้พื้นฐานความรู้
- ๓.๓ ใช้ทักษะกำกับตนเองอย่างมีประสิทธิภาพในการเรียนรู้ เช่นเดียวกับการใช้ชีวิตจริง
- ๓.๔ มีการประเมินและตรวจสอบการทำงานของตนเองอย่างต่อเนื่อง
- ๓.๕ การทำงานร่วมกับผู้อื่นในสมาชิกของกลุ่ม

วีชรา เล่าเรียนดี (๒๕๔๘) จุดประสงค์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) มีดังนี้

๑. เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา
๒. พัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง
๓. พัฒนาทักษะในการแสวงหาความรู้ที่เหมาะสม
๔. พัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
๕. เพื่อใช้ความรู้พื้นฐานที่สามารถวัดได้
๖. สร้างความพึงพอใจในตนเองและแรงจูงใจในตนเอง
๗. มีทักษะในการแสวงหาความรู้ใช้คอมพิวเตอร์เป็น
๘. พัฒนาทักษะความเป็นผู้นำ
๙. พัฒนาความสามารถในการพัฒนาเป็นทีม
๑๐. พัฒนาทักษะการสื่อความหมาย
๑๑. พัฒนาการใช้ความคิดเชิงรุก
๑๒. พัฒนาทักษะในการทำงานในสถานที่ทำงานร่วมกันกับผู้อื่น

รชกร ไชยวงศ์ (๒๕๖๔) จุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนั้น มีดังนี้

๑) พัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ ๒) สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีบทบาทสำคัญในการคิด และการตัดสินใจในกิจกรรมการเรียนรู้ ๓) พัฒนาทักษะความสามารถในการทำงานเป็นทีม การยอมรับผู้อื่น การมีบทบาทในการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ๔) พัฒนาระบบการคิดการใช้เหตุผล

๒.๓.๓ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

Osborn (๑๙๖๓) เสนอขั้นตอนการสอนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ดังนี้

๑. ขั้นค้นหาข้อมูลเพื่อกำหนดปัญหา
๒. ชี้นำไปใช้ค้นหาแนวคิดเพื่อการวางแผน
๓. ชี้นำไปใช้หาคำตอบ
๔. ขั้นพิจารณาไตร่ตรอง
๕. ชี้นำไปใช้

Arends (๑๙๘๗) เสนอขั้นตอนการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลักไว้ ดังนี้

๑. แนะนำปัญหา (Orient students to the problem) เพื่อแจ้งจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ สร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียน บอกสิ่งที่ผู้เรียนต้องทำ และแนะนำขั้นตอนการศึกษา

๒. กำหนดงานที่ต้องดำเนินการ (Organize students for study) เพื่อช่วยผู้เรียนกำหนดงานที่ต้องทำ

๓. รวบรวมข้อมูล (Assist independent and group investigation) เพื่อช่วยให้ผู้เรียนรวบรวมข้อมูลหรือดำเนินการทดลองเพื่อค้นหาข้อมูล

๔. เตรียมนำเสนอผลงาน (Develop and present artifacts and exhibits) เพื่อช่วยให้ผู้เรียนวางแผน

๕. วิเคราะห์ และประเมินผลการทำงาน (Analyze and evaluate the problemsolving Process) เพื่อช่วยผู้เรียนวิเคราะห์ และประเมินกระบวนการแก้ปัญหา

Cruickshank (๑๙๙๕) กล่าวว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Problem Solving Approach; PSA มีดังนี้

๑. บรรยายสภาพปัญหา
๒. กำหนดคุณค่าของปัญหาให้ชัดเจน
๓. วิเคราะห์สถานการณ์ปัญหา
๔. ประเมินวิธีแก้ปัญหา
๕. เตรียมการและสรุปวิธีที่ดีที่สุด

ริงสรรค์ ทองสุกนอก (๒๕๔๗) กล่าวว่า การเตรียมปัญหาในการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานนั้น จะต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์พื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งมีลักษณะพื้นฐานสำคัญ ดังนี้

๑. สิ่งที่ยกมาให้ผู้เรียน (Input) คือปัญหา ซึ่งเปรียบเสมือนการทำทนายให้ผู้เรียนก้าวไปสู่สถานการณ์ที่ผู้เรียนอาจจะมีคำถามหรือไม่ก็ตาม แต่ก็ต้องตระหนักในความจำเป็นที่ต้อง เข้าใจปัญหานั้น

๒. กระบวนการ (Process) จากปัญหาที่ผู้เรียนได้มาจะนำผู้เรียนเข้าสู่กระบวนการที่ต้องตั้งสมมติฐาน วิเคราะห์ อภิปราย ฯลฯ เพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหา ทั้งนี้ โดยเริ่มจากการอาศัยความรู้เดิมที่มีอยู่ค่อนข้างจำกัดเป็นฐานก่อน

มีดังต่อไปนี้

๓. สิ่งที่คาดหวัง (Outcome) เป็นสิ่งที่จะเกิดกับผู้เรียนเมื่อผ่านกระบวนการดังกล่าวแล้ว

- กำหนดการเรียนรู้ขั้นต่อไปที่จำเป็นต่อความเข้าใจ
- เสนอแนะแนวทางในการรวบรวมข้อมูลมาเพิ่มเติมในการแก้ปัญหา
- พิจารณาหาแนวทางในการแก้ปัญหามีเหตุผล
- การประสานสัมพันธ์ความรู้ที่ได้รับจากการค้นคว้า

วิชัญญ์ ทศตะ (๒๕๔๗) เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning; PBL) มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

๑. ชั้นเสนอสถานการณ์ปัญหา
๒. ชั้นระบุและวิเคราะห์ปัญหา
๓. ชั้นตั้งสมมติฐานและกำหนดวิธีการเรียนรู้
๔. ชั้นดำเนินการตามแผน
๕. ชั้นนำเสนอผลงาน
๖. ชั้นอภิปรายและร่วมกันสรุป
๗. ชั้นประเมินผลการเรียนรู้

เบญจวรรณ อ่วมมณี (๒๕๔๙). กล่าวถึงขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ดังนี้ ขั้นตอนการเสนอสถานการณ์ปัญหา

๑. ชั้นระบุปัญหา
๒. ชั้นทำความเข้าใจกับปัญหา
๓. เสนอแนวทางแก้ไขปัญหา
๔. เลือกแนวทางโดยใช้เกณฑ์ที่เหมาะสมในการประเมินวิธีการแก้ปัญหา
๕. เลือกหนึ่งแนวทางที่เป็นวิธีแก้ปัญหาที่ดีที่สุด
๖. นำเสนอวิธีการที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาและแผนปฏิบัติการ
๗. ดำเนินการแก้ปัญหา สรุปผลและประเมินผล

รชกร ไชยวงศ์ (๒๕๖๔) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน จะเริ่มจากการทำความเข้าใจกับสถานการณ์ปัญหาเป็นอันดับแรก จากนั้น ระบุปัญหาเพื่อเป็นตัวกระตุ้นผู้เรียนเกิดความสนใจ อยากรู้ แล้วทำความเข้าใจกับปัญหา โดยช่วยกันวิเคราะห์ ระดมสมอง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อหาวิธีการในการหาคำตอบ และสร้างเป็นประเด็นการเรียนรู้ขึ้นมา สิ่งใดที่ยังไม่รู้ก็สามารถดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม แล้วนำข้อค้นพบมารวบรวม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และสรุปความรู้ที่ได้เรียนมา ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ เพียงใด แล้วนำเสนอให้แก่เพื่อนในชั้นเรียน

๒.๓.๔ บทบาทของผู้สอนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

สุมนา อัสวายุศักดิ์กุล (๒๕๓๙) กล่าวว่าบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้มี ดังนี้

๑. ควบคุมการเรียนการสอนในกลุ่มย่อย
๒. กำกับการเรียนของกลุ่มย่อยจากบทเรียน
๓. กระตุ้นด้วยคำถาม ชี้แนะแนวทางในการเรียน
๔. ทบทวนสรุปงานกลุ่ม
๕. ให้ข้อมูลย้อนกลับ และประเมินผล
๖. แนะนำแหล่งค้นคว้า
๗. สร้างสถานการณ์เพื่อสะท้อนแนวคิด
๘. เลือกข้อมูลที่สำคัญอย่างต่อเนื่อง
๙. ใช้ภาษาที่ดีในการเขียนคำถามเพื่อกระตุ้นความคิดผู้เรียนเลือกสร้างและดำเนินการ

ประเมินผลการเรียน

สุปรียา วงษ์ตระหง่าน (๒๕๔๖) กล่าวว่าครูอาจเป็นเพียงแหล่งความรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน สอบถามทำความเข้าใจ จากสิ่งที่ได้ศึกษามาแล้วหรือครูอาจควบคุมกลุ่มย่อย (Tutor) ที่คอยกระตุ้นให้ผู้เรียน ให้คิดหาคำตอบ และคอยคุมการอภิปรายให้อยู่ในประเด็น ครูต้องมีความสามารถในการสื่อสาร ความล้มเหลว ในการเรียนรู้แบบนี้ คือ ครูผู้สอนส่วนใหญ่จะไม่อดทนในการรอคอยคำตอบจากผู้เรียน และครูผู้สอนจะให้คำตอบ ออกไปเลย

สมพร เชื้อพันธ์. (๒๕๔๗) กล่าวถึงบทบาทผู้สอนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้สอนประจำกลุ่มมีบทบาทในการสอนแบบบรรยายน้อยมาก แต่ผู้สอนจะมีบทบาทเป็นผู้ช่วยเหลือให้คำปรึกษา แนะนำความรู้เป็นผู้กระตุ้นให้เกิดความรู้ และจัดหาทรัพยากรที่เหมาะสมเพื่อใช้เป็นฐานในการเรียน

วีชรา เล่าเรียนดี (๒๕๔๘) ให้ข้อแนะนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning; PBL) ดังต่อไปนี้

๑. ให้เด็กได้รู้จักคุ้นเคยและมีประสบการณ์เกี่ยวกับวิธีแก้ปัญหาแบบวิทยาศาสตร์ ๕ ชั้น ได้แก่ ปัญหาและนิยามปัญหา การตั้งสมมติฐาน การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ และสรุปเสนอผล
๒. เลือกสถานการณ์ที่จะนำไปสู่ปัญหาที่น่าสนใจ และมีความหลากหลาย สอดคล้องกับ สาระการเรียนรู้
๓. เตรียมใบความรู้และใบกิจกรรมสำหรับนักเรียน
๔. เตรียมพร้อมด้านสื่อ สาระความรู้เพิ่มเติมสำหรับนักเรียน
๕. ระบุกิจกรรมการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้อย่างชัดเจนในแผนการสอน
๖. กำหนดวิธีการประเมินที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

เบญจวรรณ อ่วมมณี (๒๕๔๙) กล่าวถึงบทบาทของผู้สอนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานว่า ผู้สอนไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญที่ทำหน้าที่ให้ความรู้ ถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนเพียงอย่างเดียว แต่จะเป็นผู้จัดประสบการณ์ให้นักเรียนรักในวิชาชีพนั้นให้มีวิธีที่ถูกต้อง และเสริมสร้างสติปัญญาในระดับสูง ผู้สอนยังมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน สร้างบทเรียนที่เป็นสถานการณ์ปัญหา ที่จะคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในเนื้อหาที่เป็นแนวคิดสำคัญของปัญหานั้น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (๒๕๕๐, หน้า ๙-๑๓) บทบาทของผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานว่า ครูผู้สอนมีบทบาทโดยตรงต่อการจัดการเรียนรู้ ดังนั้น ลักษณะของครูผู้สอนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ควรมีลักษณะดังนี้

๑. ผู้สอนต้องมุ่งมั่น ตั้งใจสูง รู้จักแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
๒. ผู้สอนต้องรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลเข้าใจศักยภาพของผู้เรียน เพื่อสามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้เรียนได้ทุกเมื่อทุกเวลา
๓. ผู้สอนต้องเข้าใจขั้นตอนแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานอย่างถ่องแท้ชัดเจนทุกขั้นตอน เพื่อจะได้แนะนำให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนได้ถูกต้อง
๔. ผู้สอนต้องมีทักษะและศักยภาพสูงในการจัดการเรียนรู้ และคอยการติดตามประเมินผลการพัฒนาของผู้เรียน
๕. ผู้สอนจะต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวกด้วยการจัดหา สนับสนุน สื่อและอุปกรณ์เรียนรู้ให้เหมาะสมเพียงพอ จัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ จัดเตรียมห้องสมุด อินเทอร์เน็ต ฯลฯ
๖. ผู้สอนต้องมีจิตวิทยาสร้างแรงจูงใจแก่ผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนตื่นตัวในการเรียนรู้ตลอดเวลา
๗. ผู้สอนต้องชี้แจงและปรับทัศนคติของผู้เรียนให้เข้าใจ และเห็นคุณค่าของการเรียนรู้
๘. ผู้สอนต้องมีความรู้ ความสามารถ ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง เพื่อให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และเจตคติให้ครบทุกขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้

รชกร ไชยวงศ์ (๒๕๖๔) บทบาทที่สำคัญของครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดเตรียมสิ่งต่างๆ ที่จำเป็น คอยให้คำปรึกษาแนะแนวมากกว่าการชี้แนะ คอยกระตุ้นให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิดวิธีการหาคำตอบมากกว่าการถามเพื่อต้องการคำตอบ ยอมรับและทำความเข้าใจกระบวนการคิดของนักเรียน เพื่อหาวิธีการกระตุ้นให้มีการพัฒนา และเตรียมการประเมินที่หลากหลายเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากเรียนรู้ จุดประกายความคิดและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน รวมทั้ง จัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้เหมาะสม โดยคอยควบคุมกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

๒.๓.๕ บทบาทของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

Barrows and Tamblyn (๑๙๘๕) กล่าวถึงผู้เรียนว่าเป็นผู้กระทำโดยตรง ไม่ใช่ผู้รับผู้เรียน ไม่ใช่ ผู้ฟัง สังเกต เขียน และจดจำ แต่เป็นการถามเพื่อปฏิบัติ คิด เข้ามามีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นอย่าง เปิดเผย และเรียนด้วยความพยายาม

Wilkerson and Gijsselaers (๑๙๘๙) กล่าวถึงบทบาทของผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียน มีบทบาทในการตัดสินใจสิ่งที่จะได้เรียน และวิธีการเรียนมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น การถามคำถาม อธิบายความเป็นไปได้ พิสูจน์ให้เห็น การประเมินผลอย่างมีวิจารณญาณ และการทำงานร่วมกับผู้อื่นในการสืบเสาะเพื่อหาความรู้

สุปรียา วงษ์ระหง่าน (๒๕๕๖) กล่าวว่านักเรียนมีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียนรู้จะมีโอกาส ได้ฝึกการแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่นักเรียนจะต้องกำหนดทุกอย่างตั้งแต่วัตถุประสงค์ วิธีการเรียนรู้ เป็นการเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิตนักเรียนจะมีบทบาทใน การเรียนรู้พอสรุปได้ดังนี้

๑. การรับรู้และตีความหมายข้อมูลที่ได้รับ
๒. สร้างข้อสมมติฐานจากข้อมูลที่มี
๓. ใช้วิธีการที่หลากหลายในการค้นหาข้อมูล
๔. ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม
๕. นำความรู้ที่ได้มารับมาสร้างข้อสรุป

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (๒๕๕๐) บทบาทของผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ว่า

๑. ผู้เรียนต้องปรับทัศนคติในบทบาทหน้าที่และการเรียนรู้ของตนเอง
  ๒. ผู้เรียนต้องมีคุณลักษณะด้านการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีความรับผิดชอบ รู้จักการทำงานร่วมกัน
- อย่างเป็นระบบ

๓. ผู้เรียนต้องได้รับการวางพื้นฐาน และฝึกทักษะที่จำเป็นในการเรียนตามรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น กระบวนการคิด การสืบค้นข้อมูล ทำงานกลุ่ม การอภิปรายการสรุป การนำเสนอ ผลงาน และการประเมินผล

๔. ผู้เรียนต้องมีทักษะการสื่อสารที่ดีพอ

ซาฟีนา หลีกแหล่ (๒๕๕๒) สรุปบทบาทของผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานว่า ผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ตัดสินใจว่าอะไรที่จะต้องเรียนและจะต้องเรียนอย่างไร ผู้เรียนจะต้องมีความรับผิดชอบ เรียนรู้ด้วยความคิดริเริ่มของตนเองตั้งแต่การวางแผน การดำเนินการและการประเมินผล บทบาทของผู้เรียน เปรียบเสมือนผู้แก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างแท้จริง

รชกร ไชยวงศ์ (๒๕๖๔) บทบาทของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้เรียนต้องมีบทบาทในการตั้งคำถาม และใช้กระบวนการกลุ่มในการดำเนินการสืบค้นหาคำตอบ วิเคราะห์ และอภิปรายข้อมูล เพื่อหาข้อสรุปที่เหมาะสมกับบทบาทผู้เรียนเปรียบเสมือนผู้แก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างแท้จริง ผู้เรียนผู้ดำเนินการเรียนรู้โดยมีปัญหาคือตัวกระตุ้น ผ่านกระบวนการกลุ่ม ทำการสำรวจ ค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะในการแก้ปัญหา

๒.๓.๖ ประโยชน์ของการจัดเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

สุมนา อัครวายุกรณ์กุล (๒๕๓๙) กล่าวว่าประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning; PBL) มีประโยชน์ต่อนักเรียนมีดังนี้

๑. เรียนรู้กระบวนการแสวงหาความรู้และการแก้ปัญหา
๒. เรียนรู้การตอบสนองต่อปรากฏการณ์ใหม่อย่างเป็นระบบ
๓. ใช้วิธีการที่หลากหลายในการค้นหาข้อมูล
๔. ฝึกฝนความเชื่อมั่นในวิชาที่เรียนและการทำงานเป็นทีม
๕. เรียนรู้การประเมินตนเอง เพื่อนและระบบงาน

วัฒนา รัตนพรหม (๒๕๔๘) ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning; PBL) ดังนี้

๑. เป็นการเตรียมผู้เรียนให้เผชิญกับปัญหาที่จะเกิดขึ้นในชีวิตจริงถ้าผู้เรียนเห็นความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่นักเรียนกับชีวิตจริง จะทำให้มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น
๒. ส่งเสริมผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ มากกว่าการเน้นบทบาทของครูเป็นสำคัญ การเรียนรู้โดยมีผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่ม ดำเนินการเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง
๓. เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการตัดสินใจของผู้เรียนเองว่าจะเรียนรู้อะไรและเรียนรู้อย่างไร ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการวางแผนการเรียนรู้
๔. เป็นการเรียนรู้แบบสหวิทยาการ มีการบูรณาการวิธีการเรียนรู้แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และมีคุณภาพ
๕. ส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เน้นการทำงานเป็นทีม การเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เป็นวิธีการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีโอกาสคิดวิเคราะห์ ใช้ความเป็นเหตุเป็นผลในการดำเนินการเรียนแต่ละขั้นตอนด้วยตนเอง

รูดดา จะปะเกีย (๒๕๕๗) ได้กล่าวถึงข้อดีของการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ไว้ว่า

๑. สนับสนุนการเรียนรู้อย่างลุ่มลึก (Deep Approach) ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียน เรียนอย่าง เข้าใจ และสามารถจดจำได้นาน เกิดเป็นการเรียนรู้อย่างแท้จริง

๒. สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งเป็นคุณสมบัติจำเป็นทุกคนควรมีเพราะสามารถพัฒนาไปเป็นผู้ที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๓. โจทย์ปัญหาที่ใช้ในการเรียนรู้ จะส่งผลให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของสิ่งที่เรียนกับการปฏิบัติงานในอนาคต ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้สามารถจดจำได้ดีขึ้น

๔. ทั้งครูและผู้เรียนสนุกกับการเรียน ในส่วนผู้เรียนรู้สึกสนุกกับการเรียนเพราะได้มีบทบาทในการเรียนรู้ นอกจากนี้ ครูผู้สอนยังได้มีโอกาสเรียนรู้ข้ามสาขาที่ตนชำนาญ เนื่องจากโจทย์เป็นแบบบูรณาการ โดยผู้สอนเรียนรู้ไปกับผู้เรียน ทำให้สามารถเห็นความเชื่อมโยงของศาสตร์ต่างๆ ได้ชัดเจนขึ้น ทำให้เกิดความคิดกว้างไกล

๕. ส่งเสริมสนับสนุนทำงานเป็นทีม ทำให้เกิดการตัดสินใจแบบองค์รวม ซึ่งมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากกว่าการทำงานเดี่ยว

๖. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีโอกาสฝึกทักษะการสื่อสาร แก้ปัญหา การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การหาข้อสรุปเมื่อมีความขัดแย้ง เป็นต้น

๗. ผู้เรียนมีเสรีภาพในการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างชัดเจน

๘. เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนจะเปลี่ยนจากการเรียนแบบรับฟังและท่องจำ มาเป็นผู้มีส่วนร่วม กำกับ และรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน

๙. มีการบูรณาการระหว่างสาขาวิชา สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงทางวิชาชีพที่ต้องใช้หลายๆ วิชามารวมกันในการวินิจฉัยและแก้ปัญหา

๑๐. เป็นการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ เพราะผู้เรียนอาศัยความรู้เดิมมาสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่

๑๑. เสริมสร้างความสามารถในการใช้ทรัพยากรของผู้เรียนได้ดีขึ้น

๑๒. ส่งเสริมการสะสมการเรียนรู้และการคงรักษาข้อมูลใหม่ไว้ได้ดีขึ้น

รชกร ไชยวงศ์ (๒๕๖๔) การเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนและพัฒนาทักษะการค้นคว้าความรู้ได้ด้วยตนเอง ช่วยฝึกทักษะในการแก้ปัญหากระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการประยุกต์ใช้ความรู้จากสิ่งที่เรารู้นำมาใช้ในการแก้ปัญหา ทำให้ผู้เรียนแสดงออกทางความคิด การใช้เหตุผล การวิเคราะห์ และการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นโดยใช้กระบวนการกลุ่มมีการทำงาน ร่วมกันเป็นทีม ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียน เรียนรู้กระบวนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ได้เรียนรู้ และพัฒนาการทำงานร่วมกัน พัฒนาด้านการใช้เหตุผล พัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง และความรับผิดชอบ จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานนี้ เป็นแนวความคิดในการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะในการดำรงชีวิตหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นทักษะในการแก้ไขปัญหา ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะในการการเรียนรู้ ทักษะในการรับผิดชอบ รวมถึงมีการพัฒนาระบบในการคิดอย่างเป็นขั้นตอน

๒.๓.๗ แนวทางการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน

พวงรัตน์ บุญญาธนรัตน์ (๒๕๔๔) กล่าวถึงการประเมินผลการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานว่า เมื่อได้พัฒนาวิธีการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เครื่องมือการประเมินผลสอดคล้องกับแนวทฤษฎี ต้องใช้ในการประเมินการพัฒนาผู้เรียนได้ การบูรณาการวิธีการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เข้าไว้เป็นการพัฒนาแผนการเรียนรู้จึงเป็นเป้าหมายของการพัฒนาทักษะที่มุ่งการปฏิบัติ เช่น การตั้งเป้าหมาย การเลือกวิธีการเรียนรู้ การค้นหาข้อมูลและแหล่งต่างๆ และการประเมินความก้าวหน้า แผนการเรียนรู้ที่กล่าวถึงเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการประเมินผลอย่างต่อเนื่องด้วย วิธีการประเมินผลการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ได้แก่

๑. แฟ้มงานเรียนรู้ (The Learning Portfolio)
๒. บันทึกการเรียนรู้ (Learning Log)
๓. การประเมินตนเอง (Self-Assessment)
๔. ข้อมูลย้อนกลับกับเพื่อน (Peer Feedback)
๕. การประเมินผลรวบยอด (Overall Evaluation)

วัลลี สัตยาศัย (๒๕๔๗) กล่าวว่า การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จะต้องวัดและประเมินให้ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งในส่วนกระบวนการและผลงานทั้งด้านความรู้ ทักษะการทำงาน ทุกด้านตลอดจนเจตคติโดยการประเมินต้องมีทั้งการประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียน และการประเมินตัดสินผลหลังจากเรียนเสร็จสิ้น ซึ่งผู้สอนอาจแบ่งขั้นตอน การประเมินเพื่อการวางแผนที่ดีได้ ดังนี้

๑. กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการประเมิน
๒. พิจารณาขอบเขต เกณฑ์วิธีการ และสิ่งที่จะประเมิน เช่น ประเมินพัฒนาการด้านการนำเสนอความรู้ ต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ให้ครอบคลุมจุดมุ่งหมายทางการศึกษาทั้ง ๓ ด้าน คือ ความรู้ เจตคติ และทักษะ
๓. กำหนดผู้ประเมินว่ามีใครบ้างที่จะเป็นผู้ประเมิน โดยผู้ประเมินควรครอบคลุมทุกด้านของกิจกรรม เช่น นักเรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมิน ครูอาจารย์ประเมิน ผู้ปกครอง ประเมิน เจ้าหน้าที่ และบุคคลที่ร่วมปฏิบัติงาน เช่น กรณีของนักศึกษาแพทย์ที่ปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยก็อาจใช้พยาบาลและผู้ป่วยร่วมประเมินด้วย
๔. เลือกใช้เทคนิคและเครื่องมือในการประเมินที่หลากหลาย ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและวัตถุประสงค์รายวิชา รวมไปถึงสอดคล้องกับเกณฑ์การประเมิน เช่น การทดสอบ การสัมภาษณ์ การสังเกตพฤติกรรม ใช้แบบสอบถาม ใช้การบันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง ใช้แบบประเมินตนเอง ใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) เป็นต้น
๕. กำหนดเวลาและสถานที่ที่จะประเมิน เช่น การประเมินระหว่างการทำกิจกรรมกลุ่ม การประเมินระหว่างทำโครงการ

๖. วิเคราะห์ผลและจัดการข้อมูลการประเมิน โดยนำเสนอรายการกระบวนการ เพิ่มสะสม ผลงาน การบันทึกข้อมูล ผลการสอบ

๗. สรุปผลการประเมินเพื่อปรับปรุงข้อบกพร่องของการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ และในกรณีที่เป็นการประเมินผลสรุปรวมเพื่อตัดสินผลการเรียน ควรพิจารณาใช้เกณฑ์ที่กำหนด และนำผลการประเมินระหว่างเรียนมาประกอบการพิจารณาด้วยเสมอ

วีชรา เล่าเรียนดี (๒๕๔๘) ได้กล่าวถึงแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน มีดังนี้

๑. ให้เสนอรายการการดำรงแก้ปัญหา ทั้งเป็นงานเดี่ยวที่เป็นงานกลุ่ม
๒. ตรวจสอบการเขียนบันทึกผลการเรียนรู้ผู้เรียนของตนเอง ของผู้เรียนแต่ละคน
๓. ใช้แบบประเมินโดยให้เพื่อนประเมินกันและกันซึ่งต้องกำหนดเกณฑ์การประเมิน
๔. ใช้แบบสังเกตประเมินผลระหว่างการเรียนรู้
๕. ทดสอบด้วยการวิเคราะห์ปัญหา คิดหาแนวทางการแก้ปัญหาและดำเนินการ แก้ปัญหาเป็นรายบุคคลโดยกำหนดปัญหาให้ปฏิบัติตามขั้นตอน
๖. ข้อมูลย้อนกลับกับเพื่อน (Peer Feedback)
๗. ใช้ข้อสอบ

๒.๔ แนวคิดและทฤษฎีความพึงพอใจ

๒.๔.๑ ความหมายของความพึงพอใจ

Applewhite (๑๙๖๕) ได้กล่าวถึง ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกของบุคคลในการปฏิบัติงาน ซึ่งรวมไปถึงความพึงพอใจเป็นความรู้สึกส่วนตัวของบุคคลในการปฏิบัติงาน สภาพแวดล้อมทางกายภาพด้วยการมีความสุขที่ทำงานร่วมกับคนอื่นที่เข้ากันได้มีทัศนคติที่ดีต่องานด้วย

Wallerstein (๑๙๗๑) ให้ความหมายความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย

Good (๑๙๗๓) ได้กล่าวถึง ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพหรือระดับความพึงพอใจที่เป็นผลมาจากความสนใจ และเจตคติของบุคคลที่มีต่องาน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒ ความพึงพอใจ หมายถึง พอใจชอบใจ พฤติกรรมเกี่ยวกับความพึงพอใจของมนุษย์คือ ความพยายามขจัดความตึงเครียด ความกระวนกระวายหรือภาวะไม่ได้ดุลยภาพในร่างกาย ซึ่งเมื่อสามารถขจัดสิ่งต่างๆ ดังกล่าวได้แล้ว มนุษย์ย่อมได้รับความพึงพอใจในสิ่งที่ตนต้องการ

รดาณัฐ เด่นศักดิ์ตระกูล (๒๕๕๓) ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดการแสดงออกของบุคคล ซึ่งมีสาเหตุมาจากความคาดหวังในสิ่งต่างๆหรือการบริการที่ต้องการจะได้รับโดยบุคคลจะประเมินจากที่การบริการจริงหรือตามที่คาดหวังไว้

อานนท์ จรวิเศษ (๒๕๕๔) กล่าวว่า ความพึงพอใจเกิดขึ้นกับประสบการณ์ที่ผ่านมาในอดีต เป็นความรู้สึกสองแบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึกหรือทัศนคติในทางบวก และความรู้สึกหรือทัศนคติในทางลบ ความรู้สึกหรือทัศนคติด้านบวกจะแสดงให้เห็นสภาพความพึงพอใจในสิ่งนั้น และความรู้สึกหรือทัศนคติด้านลบ แสดงให้เห็นสภาพความไม่พึงพอใจนั่นเอง

นงลักษณ์ ตันอิม (๒๕๕๔) ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกในงานหรือกิจกรรมที่ทำของบุคคล ซึ่งจะส่งผลให้งานหรือกิจกรรมที่ทำนั้นๆ ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวได้ ดังนั้น ความพึงพอใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน และกิจกรรมการเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่ดีส่วนตัวของบุคคลหรือเป็นการแสดงความชื่นชอบที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ ซึ่งแสดงออกได้ทั้งทางกาย วาจา จิตใจ สิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของกิจกรรมต่างๆ ให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมาย

จิราภรณ์ อุปภา (๒๕๕๔) อธิบายความหมายของความพึงพอใจว่า ความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติบุคคลที่มีต่อการทำงานหรือการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก ดังนั้น ความพึงพอใจในการเรียนจึงหมายถึง ความรู้สึกพอใจ ชอบใจในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน และต้องการดำเนินกิจกรรมนั้นๆ จนบรรลุผลสำเร็จ ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือที่ต้องการจะปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

อำนาจ ชนพิทักษ์ (๒๕๕๔) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความชอบใจ พอใจที่ได้ทำในสิ่งที่ตั้งใจไว้แล้วบรรลุผลหรือสมหวังนั่นเอง

สุวิมล คำย่อย (๒๕๕๕) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลซึ่งแสดงออกต่อความสัมพันธ์กับการได้รับการตอบสนองต่อสิ่งที่ต้องการ ซึ่งความรู้สึกพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้รับหรือบรรลุจุดหมายในสิ่งที่ต้องการในระดับหนึ่ง และความรู้สึกดังกล่าวจะลดลงหรือไม่เกิดขึ้นหากความต้องการหรือจุดหมายนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง

ชวนพิศ จะรา (๒๕๕๖) กล่าวว่า ความพึงพอใจ คือ ทั้งหมดในจิตใจของบุคคลที่มีทัศนคติต่อสิ่งต่างๆ อาจเป็นความรู้สึกที่ดีที่แสดงออกต่องานที่ปฏิบัติ

กฤษณก เชียงเทัญ (๒๕๖๔) กล่าวว่า ความพึงพอใจ คือ ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อการทำงานหรือการปฏิบัติต่อกิจกรรมสิ่งใดสิ่งหนึ่ง สิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อประสิทธิภาพ และผลของกิจกรรมต่างๆ ให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมาย

กล่าวสรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นนามธรรม เป็นความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของบุคคลที่จะแสดงออกมาทั้งความรู้สึกหรือทัศนคติในทางบวก และความรู้สึกหรือทัศนคติในทางลบ เป็นพฤติกรรมทางด้านอารมณ์ของมนุษย์ที่เกิดขึ้นมาจากภายในจิตใจของบุคคล เพื่อตอบสนองต่อสิ่งต่างๆ ในแต่ละสถานการณ์

๒.๔.๒ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

สมจิต จันทรฉาย (๒๕๕๗) กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับจิตวิทยาที่นำมาใช้อธิบายพฤติกรรมของผู้เรียน คือ

๑. การสร้างแรงจูงใจ (Motivation) หมายถึง สิ่งที่สร้างความสนใจ สร้างความพยายาม ด้วยวิธีการต่างๆ ให้บุคคลแสดงท่าทางเพื่อไปสู่เป้าหมาย ทางจิตวิทยาได้แบ่งการจูงใจออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ ท่าทางที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายในของบุคคล เช่น ความสนใจ ความพอใจ ความอยากรู้อยากเห็น เป็นต้น เรียกปัจจัยในนี้ว่าแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) และบุคลิกที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอกเป็นตัวกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรม เช่น รางวัล การลงโทษ และแรงกดดันทางสังคม เรียกปัจจัยภายนอกนี้ว่าแรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) ทั้งแรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอกมีความสำคัญต่อการแสดงลักษณะของผู้เรียนในห้องเรียน การส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงถึงลักษณะท่าทางทางบวกนิยมใช้แนวคิดของทฤษฎีกลุ่มพฤติกรรมนิยมในเรื่องการเสริมแรง (Reinforcement) โดยใช้แนวคิดการเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) คือ การให้รางวัล เช่น การให้คะแนน คำชมเชย การแสดงท่าทียอมรับของครูที่มีต่อนักเรียน ซึ่งแสดงพฤติกรรมที่พึงพอใจ ทำให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก การเสริมแรงอีกลักษณะหนึ่ง คือ การเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) หมายถึง การที่ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงพอใจออกมาเพื่อหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ชอบ เช่น การที่นักเรียนหลีกเลี่ยงการเป็นคนสุดท้ายที่ได้ออกจากห้องเรียนไปรับประทานอาหารกลางวัน ทำให้ผู้เรียนทำงานตามที่ครูมอบให้เสร็จก่อนเวลา เป็นต้น การลงโทษ (Punishment) เป็นอีกวิธีหนึ่งที่นำมาใช้ในการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน

๒. ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's needs theory) ทฤษฎีนี้อธิบายว่ามนุษย์มีความต้องการพื้นฐานตามธรรมชาติเป็นลำดับขั้น ดังนี้ ชั้นความต้องการทางร่างกาย (Physiological Need) ชั้นความต้องการมั่นคงปลอดภัย (Safety Need) ชั้นความต้องการความรัก (Love and Belonging Needs) ชั้นความต้องการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น (Esteem Needs) และชั้นสูงสุด คือ ชั้นความต้องการที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ (Self-Actualization Need) บุคคลจะทำในสิ่งที่ตนเองปรารถนาพื้นฐานเพียงพอในแต่ละขั้น มนุษย์จะพร้อมในการพัฒนาคนไปสู่ขั้นที่สูงขึ้น การส่งเสริมให้ผู้เรียนพร้อมที่จะเรียนรู้จึงต้องทำให้ผู้เรียนได้รับการตอบสนองในขั้นพื้นฐานที่เป็นความต้องการทางกายภาพก่อน คือ อาหารและความปลอดภัย ถัดจากขั้นนี้ คือ การได้รับความรัก และการได้รับการยกย่องจากผู้อื่น จะทำให้ผู้เรียนพยายามแสวงหาการยอมรับ จึงยังไม่พร้อมที่จะเรียนเมื่อความต้องการในขั้นนี้ได้รับการตอบสนองแล้วนั้น ผู้เรียนจึงจะพร้อมที่จะเรียนรู้ การพัฒนาตนเองของผู้เรียนนั้นมีความมุ่งหวัง ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ด้านความผูกพันหรือการได้รับการยอมรับเป็นสมาชิกของกลุ่ม และด้านการมีอิทธิพลหรือมีความสำคัญต่อผู้อื่น

สุชานันท์ ทองดี (๒๕๕๓) กล่าวถึงทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการมาส์โลว์ว่าเป็นทฤษฎีหนึ่ง ที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายโดยตั้งอยู่บนสมมติฐานที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ ดังนี้

๑. ลักษณะความต้องการของมนุษย์ ได้แก่

๑.๑ ความต้องการของมนุษย์เป็นไปตามลำดับขั้นความสำคัญ โดยเริ่มจากความต้องการ ขั้นสูงสุด

๑.๒ มนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอเมื่อได้รับการตอบสนองต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้วก็จะมีความต้องการสิ่งใหม่เข้ามาแทนที่อยู่เสมอ

๑.๓ เมื่อความต้องการในระดับหนึ่งนั้นได้รับการตอบสนองแล้วก็จะไม่จูงใจให้เกิดพฤติกรรมต่อสิ่งนั้นอีก แต่จะมีความต้องการในระดับสูงเข้ามาแทนที่ และเป็นแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรมนั้นๆ

๑.๔ ความต้องการที่เกิดขึ้นจะอาศัยซึ่งกันและกัน โดยมีลักษณะควบคู่ เมื่อความต้องการอย่างหนึ่งยังไม่หมดสิ้นไป ก็จะมีความต้องการอีกอย่างหนึ่งเกิดขึ้นมา

๒. ลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์มี ๕ ระดับ ได้แก่

๒.๑ ความต้องการพื้นฐานทางด้านร่างกาย เป็นความต้องการขั้นต้นเพื่อให้ชีวิตอยู่รอด เช่น ความต้องการอาหาร อากาศ น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย ความต้องการทางเพศ ความต้องการทางด้านร่างกายจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคน ก็ต่อเมื่อความต้องการทั้งหมดของคนยังไม่ได้รับการตอบสนอง

๒.๒ ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย เป็นความรู้สึกที่ต้องการความมั่นคง ปลอดภัย ในชีวิตปัจจุบัน และอนาคต ซึ่งรวมถึงความก้าวหน้า และความอบอุ่นใจ

๒.๓ ความต้องการทางสังคม ได้แก่ ความต้องการความเป็นมิตร และความรักจากเพื่อน และได้รับการยอมรับจากบุคคลรอบข้าง เริ่มจากการเข้าร่วมทางชุมชน และสังคมที่เป็นอยู่

๒.๔ ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องหรือมีชื่อเสียงซึ่งเป็นความต้องการระดับสูง ได้แก่ ความต้องการโดดเด่นในสังคม รวมถึง ความเป็นมิตร และความรักจากเพื่อน

๒.๕ ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต ซึ่งเป็นความต้องการระดับสูงของมนุษย์ อีกเช่นเดียวกัน ส่วนมากเป็นการนี้กอยากจะเป็น เพื่อฝันอยากจะได้อยากจะเป็น หรืออยากจะได้ตามความคิด ของตัวเองแต่ไม่สามารถแสวงหาได้

๓. ทฤษฎีคุณลักษณะของผู้เรียนที่มีต่อความสำเร็จ และความล้มเหลวของไวน์เนอร์ (Weiner's attribution theory) ทฤษฎีนี้อธิบายว่า ผู้เรียนที่มีทักษะความรู้ทางการเรียนสูง ทฤษฎีคุณลักษณะ ของผู้เรียนที่มีต่อความสำเร็จ และความล้มเหลวนั้น มีแนวโน้มที่จะเห็นว่าความสำเร็จมาจากความสามารถ และความล้มเหลวมาจากการขาดความพยายาม ส่วนผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำนั้น มีความเห็นว่า ความล้มเหลวมาจากการขาดความสามารถ ส่วนความสำเร็จนั้นมาจากโชค ดังนั้น ครูจะต้องพยายามเปลี่ยน มุมมองของผู้เรียนใหม่ให้เห็นว่าความสำเร็จมาจากปัจจัยภายในตัวเองมากกว่าปัจจัยภายนอก คือ มาจาก ความพยายามมากกว่าโชค

๔. ทฤษฎีการเรียนรู้สังคมของแบนดูรา (Bandura's social learning theory) ทฤษฎีนี้ อธิบายว่า การให้คุณค่ากับเป้าหมาย และความคาดหวังที่มีต่อความสำเร็จสูง การเอาชนะอุปสรรคในการทำงาน ทำให้ประสบความสำเร็จสูง หากควรให้คุณค่ากับเป้าหมาย และความคาดหวังต่อความสำเร็จที่ล้มเหลวจะทำให้ ประสบผลสำเร็จ

กฤษณก เชียงเทัญ (๒๕๖๔) กล่าวว่า ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้เรียน คือ ทฤษฎีแรงจูงใจ ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ และทฤษฎีการเรียนรู้สังคมของแบนดูรา ซึ่งเป็นทฤษฎีที่สามารถ อธิบายเกี่ยวกับการแสดงออกมาของผู้เรียนได้ เป็นทฤษฎีพื้นฐานทั้งด้านแรงจูงใจ ความต้องการ และการเรียนรู้ สังคม ซึ่งครูผู้สอนควรมีความรู้ ความเข้าใจในทฤษฎีเบื้องต้น

นักวิชาการได้พัฒนาทฤษฎีที่อธิบายองค์ประกอบความพึงพอใจ และอธิบายความสัมพันธ์ ระหว่างความพึงพอใจกับปัจจัยอื่นๆ ไว้หลายทฤษฎี

๑. ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ของมาสโลว์

Abraham Maslow เป็นผู้วางรากฐานจิตวิทยามนุษยนิยม พัฒนาทฤษฎีแรงจูงใจ ซึ่งมี อิทธิพลต่อระบบการศึกษาของอเมริกันเป็นอันมาก ทฤษฎีของเขามีพื้นฐานอยู่บนความคิดที่ว่า การตอบสนอง แรงขับเป็นหลักการเพียงอันเดียวที่มีความสำคัญที่สุดซึ่งอยู่เบื้องหลังพฤติกรรมของมนุษย์ มาสโลว์มีหลักการ ที่สำคัญเกี่ยวกับแรงจูงใจ โดยเน้นเรื่องลำดับขั้นของความต้องการ เชื่อว่า มนุษย์มีแนวโน้มที่จะมีความต้องการ อันใหม่ที่สูงขึ้น แรงจูงใจของคนมาจากความต้องการพฤติกรรมของคนมุ่งไปสู่การตอบสนองความพอใจ มาสโลว์ แบ่งความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ออกเป็น ๕ ระดับด้วยกัน ได้แก่

๑. มนุษย์มีความต้องการ และความต้องการมีอยู่เสมอ ไม่มีที่สิ้นสุด
๒. ความต้องการที่ได้รับการสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจต่อไป แต่ความต้องการที่ยัง ไม่ได้รับการสนองเท่านั้นที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม
๓. ความต้องการของคนซ้ำซ้อนกัน บางทีความต้องการหนึ่ง ได้รับการตอบสนองแล้ว ยังไม่สิ้นสุดก็เกิดความต้องการด้านอื่นขึ้นอีก

๔. ความต้องการมีลักษณะเป็นลำดับขั้นความสำคัญ คือ เมื่อความต้องการในระดับต่ำ ได้รับการสนองแล้ว ความต้องการระดับสูงก็จะเรียกร้องให้มีการตอบสนอง

๕. ความต้องการเป็นตัวตนที่แท้จริงของตนเอง

ลำดับความต้องการพื้นฐาน Maslow เรียกว่า Hierarchy of Needs มี ๕ ชั้น ดังนี้

๑. ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการปัจจัย ๔ เช่น ต้องการอาหารให้อิ่มท้อง เครื่องนุ่งห่มเพื่อป้องกันความร้อน-หนาวและอุจาดตา ยารักษาโรคภัยไข้เจ็บ รวมทั้ง ต้องการที่อยู่อาศัยเพื่อป้องกันแดด ฝน ลม อากาศร้อน หนาว สัตว์ร้าย ความต้องการเหล่านี้มีความจำเป็นต่อการ ดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกคน จึงมีความต้องการพื้นฐานขั้นแรกที่มนุษย์ทุกคนต้องการบรรลุให้ได้ก่อน

๒. ความต้องการความปลอดภัย (Safety needs) หลังจากที่มีมนุษย์บรรลุความต้องการด้านร่างกายทำให้ชีวิตดำรงอยู่ในขั้นแรกแล้ว ก็จะมีความต้องการด้านความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินของตนเองเพิ่มขึ้นต่อไป เช่น หลังจากมีอาหารรับประทานจนอิ่มท้องแล้ว ก็เริ่มหันมาคำนึงถึงความปลอดภัยของอาหาร หรือสุขภาพ โดยหันมาให้ความสำคัญเรื่องสารพิษที่ติดมากับอาหาร ซึ่งอาจสร้างความไม่ปลอดภัยให้กับชีวิตของเขา เป็นต้น

๓. ความต้องการความรักและต้องการเป็นเจ้าของ (Belonging and love needs) เป็นความต้องการที่เกิดขึ้นหลังจากการที่มีชีวิตอยู่รอด มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินแล้ว มนุษย์จะเริ่มมองหาความรักจากผู้อื่น ต้องการที่จะเป็นเจ้าของสิ่งต่างๆ ที่ตนเองครอบครองอยู่ตลอดไป เช่น ต้องการให้พ่อแม่ พี่น้อง คนรัก รักเราคนเดียว ไม่ต้องการให้เขาเหล่านั้นไปรักคนอื่น โดยการแสดงความเป็นเจ้าของ เป็นต้น

๔. ความต้องการการยอมรับนับถือจากผู้อื่น (Esteem needs) เป็นความต้องการอีกขั้นหนึ่งหลังจากได้รับความต้องการทางร่างกาย ความปลอดภัย ความรักและการเป็นเจ้าของ จะต้องการการยอมรับนับถือจากผู้อื่น ต้องการได้รับเกียรติจากผู้อื่น เช่น ต้องการเรียกขานจากบุคคลทั่วไปอย่างสุภาพ ให้ความเคารพนับถือตามควร ไม่ต้องการการถูกกดขี่ข่มเหงจากผู้อื่น เนื่องจาก ทุกคนมีเกียรติและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน

๕. ความต้องการความเป็นตัวตนอันแท้จริงของตนเอง (Self - actualization needs) เป็นความต้องการขั้นสุดท้าย หลังจากผ่านความต้องการความเป็นส่วนตัว เป็นความต้องการที่แท้จริงของตนเอง ลดความต้องการภายนอกลง หันมาต้องการสิ่งที่มีและเป็นอยู่ ซึ่งเป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ แต่ความต้องการในขั้นนี้เกิดขึ้นได้ยาก เพราะต้องผ่านความต้องการในขั้นอื่นๆ มาก่อนและต้องมีความเข้าใจในชีวิตเป็นอย่างดี

เมื่อวิเคราะห์โดยรอบด้านแล้ว พบว่า ระดับความต้องการทั้ง ๕ ระดับ ตามแนวคิดของมาสโลว์นั้น สามารถตอบคำถามเรื่องความมุ่งหมายของชีวิตได้ครบถ้วน ในระดับหนึ่ง เพราะมนุษย์ตามปกติจะมีระดับความต้องการหลายระดับ และเมื่อความต้องการระดับต้นได้รับการสนองตอบก็จะเกิดความต้องการในระดับสูงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ไปตามลำดับจนถึงระดับสูงสุด การตอบคำถามเรื่องเป้าหมายและคุณค่าของชีวิตมนุษย์ตามแนวของจิตวิทยาแขนงมานุษยนิยมจึงทำได้เราได้เห็นคำตอบในอีกแง่มุมหนึ่ง

๒. ทฤษฎีความต้องการแอลเดอร์เฟอร์ (Alderfer's Hierarchy Modified Need Theory)

Alderfer ได้ให้ทฤษฎีที่เรียกว่า E.R.G (Existence - Relatedness- Growth Theory) โดยแบ่งความต้องการบุคคลเป็น ๓ ประการ คือ (Feldman and Arnold, ๑๙๘๓) ๑) ความต้องการมีชีวิตอยู่ (Existence needs) ๒) ความต้องการสัมพันธ์ภาพกับคนอื่น (Relatedness needs) และ ๓) ความต้องการความเจริญก้าวหน้า (Growth needs)

๓. ทฤษฎีความต้องการของเมอร์เรย์ (Murry's Manifest Needs)

ทฤษฎี Murry อธิบายได้ว่า ในเวลาเดียวกันบุคคลอาจมีความต้องการด้านใดด้านหนึ่ง ที่จำเป็นและสำคัญเกี่ยวกับการทำงาน ซึ่งได้แก่ ๑) ความต้องการความสำเร็จ (Needs for achievement) ๒) ความต้องการมิตรสัมพันธ์ (Needs for affiliation) และ ๓) ความต้องการอิสระ (Needs for autonomy)

๔. ทฤษฎีความต้องการแสวงหาแมคคีย์แลนด์ (McClelland's Acquired needs Theory)

เป็นทฤษฎีที่บุคคลนั้น มุ่งความต้องการเฉพาะอย่าง มากกว่าความต้องการด้านอื่นๆ ความต้องการความสำเร็จเป็นความปรารถนาที่บรรลุปเป้าหมาย ซึ่งมีลักษณะท้าทาย ทฤษฎีนี้มีรูปแบบการจูงใจ ความต้องการพื้นฐานมี ๓ ประการ คือ ๑) ความต้องการอำนาจ (Needs for power) ๒) ความต้องการผูกพัน (Needs for affiliation) และ ๓) ความต้องการความสำเร็จ (Needs for achievement)

๕. ทฤษฎีสองปัจจัย (Two Factor Theory)

เป็นทฤษฎีที่ Frederick K. Herzberg ได้ศึกษาทำการวิจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงานบุคคล เขาได้ศึกษาถึงความต้องการของคนในองค์กร หรือการจูงใจจากการทำงาน โดยเฉพาะเจาะจง โดยศึกษาว่าคนเราต้องการอะไรจากงานคำตอบ คือ บุคคลต้องการความสุขจากการทำงาน ซึ่งสรุปได้ว่าความสุขจากการทำงานนั้น เกิดมาจากความพึงพอใจ หรือความไม่พึงพอใจในงานที่ทำ โดยความพึงพอใจหรือความไม่พึงพอใจในงานที่ทำนั้น ไม่ได้มาจากกลุ่มเดียวกัน แต่มีสาเหตุมาจากปัจจัยสองกลุ่ม คือ ปัจจัยจูงใจ (Motivational Factors) และปัจจัยค้ำจุนหรือปัจจัยสุขศาสตร์ (Maintenance or Hygiene Factors)

๑. ปัจจัยจูงใจ (Motivational Factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงานโดยตรง เพื่อจูงใจให้บุคคลชอบ และรักงานที่ปฏิบัติเป็นตัวกระตุ้น ทำให้เกิดความพึงพอใจให้แก่บุคคลในองค์กรให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะเป็นปัจจัยที่สามารถตอบสนองความต้องการภายในของบุคคลได้ ได้แก่

๑.๑ ความสำเร็จในงานที่ทำของบุคคล (Achievement) หมายถึงการที่บุคคลสามารถทำงานได้เสร็จสิ้น และประสบความสำเร็จอย่างดี เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาต่างๆ การรู้จักป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น เมื่อผลงานสำเร็จจึงเกิดความรู้สึกพอใจและปลื้มในผลสำเร็จของงานนั้นๆ

๑.๒ การได้รับการยอมรับนับถือ (Recognition) หมายถึง การได้รับการยอมรับนับถือไม่ว่าจากผู้บังคับบัญชา จากเพื่อน จากผู้มาขอรับคำปรึกษาหรือ จากบุคคลในหน่วยงาน การยอมรับนี้อาจจะอยู่ในรูปของการยกย่องชมเชย การแสดงความยินดี การให้กำลังใจ หรือการแสดงออกอื่นใดที่ก่อให้เกิดเห็นถึงการยอมรับในความสามารถ เมื่อได้ทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดบรรลุผลสำเร็จ การยอมรับนับถือจะแฝงอยู่กับความสำเร็จในงานด้วย

๑.๓ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ (The Work Itself) หมายถึง งานที่น่าสนใจ งานที่ต้องอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ท้าทายให้ลงมือทำ หรือเป็นงานมีลักษณะสามารถกระทำได้ตั้งแต่ต้นจนจบ โดยลำพังแต่ผู้เดียว

๑.๔ ความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึง ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการได้รับมอบหมาย ให้รับผิดชอบงานใหม่ๆ และมีอำนาจในการรับผิดชอบได้อย่างเต็มที่ไม่มีการตรวจหรือควบคุมอย่างใกล้ชิด

๑.๕ ความก้าวหน้า (Advancement) หมายถึง ได้เลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นของบุคคลในองค์กร การมีโอกาสได้ศึกษาเพื่อหาความรู้เพิ่มหรือได้รับการฝึกอบรม

๒. ปัจจัยค้ำจุนหรือปัจจัยสุขศาสตร์ (Maintenance or Hygiene Factors) หมายถึง ปัจจัยที่จะค้ำจุนให้แรงจูงใจ ในการทำงานของบุคคลมีอยู่ตลอดเวลา ถ้าไม่มีหรือมีในลักษณะที่ไม่สอดคล้องกับบุคคลในองค์กร จะเกิดความไม่ชอบงาน และเป็นปัจจัยที่มาจากภายนอกตัวบุคคล ปัจจัยเหล่านี้ได้แก่

๒.๑ เงินเดือน (Salary) หมายถึง เงินเดือนและการเลื่อนขั้นเงินเดือนในหน่วยงานเป็นที่พอใจของบุคลากรที่ทำงาน

๒.๒ โอกาสได้รับความก้าวหน้าในอนาคต (Possibility of Growth) หมายถึง การที่บุคคลได้รับการแต่งตั้งเลื่อนตำแหน่งภายในหน่วยงานแล้ว ยังหมายถึงสถานการณ์ที่บุคคลจะสามารถได้รับความก้าวหน้าในทักษะวิชาชีพด้วย

๒.๓ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน (Interpersonal Relation Superior, Subordinate and Peers) หมายถึง การติดต่อไม่ว่าจะเป็นกิริยาหรือวาจาที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน สามารถทำงานร่วมกัน มีความเข้าใจซึ่งกันและกันอย่างดี

๒.๔ สถานะทางอาชีพ (Status) หมายถึง อาชีพนั้นเป็นที่ยอมรับนับถือของสังคมที่มีเกียรติและศักดิ์ศรี

๒.๕ นโยบายและการบริการ (Company Policy and Administration) หมายถึง การจัดการและการบริหารขององค์กร การติดต่อสื่อสารภายในองค์กร

๒.๖ สภาพการทำงาน (Working Conditions) หมายถึง สภาพทางกายภาพของงาน เช่น แสง เสียง อากาศ ชั่วโมงการทำงานรวมทั้งลักษณะของสิ่งแวดล้อมอื่นๆ เช่น อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้

๒.๗ ความเป็นอยู่ส่วนตัว (Personal life) ความรู้สึกที่ดีหรือที่ไม่ดี อันเป็นผลที่ได้รับจากงานในหน้าที่ เช่น การที่บุคคลถูกย้ายไปทำงานในที่แห่งใหม่ ซึ่งห่างไกลจากครอบครัว ทำให้ไม่มีความสุขและไม่พอใจกับการทำงานในที่แห่งใหม่

๒.๘ ความมั่นคงในการทำงาน (Security) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อความมั่นคงในการทำงาน ความยั่งยืนของอาชีพ หรือความมั่นคงขององค์กร

๒.๙ วิธีปกครองบังคับบัญชา (Supervision-Technical) หมายถึง ความสามารถผู้บังคับบัญชาในการทำงาน หรือความยุติธรรมในการบริหาร

จากทฤษฎีสองปัจจัย สรุปได้ว่าปัจจัยทั้ง ๒ ด้านนี้ เป็นสิ่งที่บุคคลต้องการ เพราะเป็นแรงจูงใจในการทำงาน องค์ประกอบที่เป็นปัจจัยจูงใจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ทำให้เกิดความสุขในการทำงาน โดยมีความสัมพันธ์กับกรอบแนวคิดที่ว่า เมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองด้วยปัจจัยชนิดนี้ จะช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการทำงาน ผลที่ตามมาคือ คนจะเกิดความพึงพอใจในงาน สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนปัจจัยค่าจูงหรือสุขศาสตร์ ทำหน้าที่เป็นตัวป้องกันมิให้คนเกิดความไม่มีความสุขหรือไม่พึงพอใจในงานขึ้น ช่วยทำให้คนเปลี่ยนเจตคติจากการไม่ยอมทำงานมาสู่ความพร้อมที่จะทำงาน

นอกจากนี้ Herzberg ได้อธิบายเพิ่มเติมอีกว่า องค์ประกอบทางด้านการจูงใจต้องมีค่าเป็นบวกเท่านั้น จึงจะทำให้บุคคลมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานขึ้นมาได้ แต่ถ้าหากว่ามีค่าเป็นลบ จะทำให้บุคคลไม่พึงพอใจในงาน ส่วนองค์ประกอบทางด้านการค่าจูง ถ้าหากว่ามีค่าเป็นลบ บุคคลจะไม่มีความรู้สึกไม่พึงพอใจในงานแต่อย่างใดเนื่องจากองค์ประกอบทางด้านปัจจัยนี้ มีหน้าที่ค่าจูงหรือบำรุงรักษาบุคคลให้มีความพึงพอใจในงานอยู่แล้ว สรุปได้ว่า ปัจจัยทั้งสองควรต้องมีในทางบวก จึงจะทำให้ความพึงพอใจในการทำงานของบุคคลเพิ่มมากขึ้น จากทฤษฎีสองปัจจัยของ Herzberg เป็นทฤษฎีที่ศึกษาเกี่ยวกับขวัญโดยมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความพึงพอใจและการจูงใจ ซึ่งเกิดจากปัจจัยจูงใจและปัจจัยค่าจูงนั่นเอง

๖. ทฤษฎีความรู้สึก ๒ แบบของมนุษย์

Shelly (๑๙๗๕) ทฤษฎีที่ว่าด้วยความรู้สึก ๒ แบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึกทางบวก และความรู้สึกทางลบ เซลลี ได้ศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ ซึ่งสรุปได้ว่า ความพึงพอใจนั้นเป็นความรู้สึกที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะทำให้เกิดความสุข ความสุขนี้เป็นความรู้สึกที่แตกต่างจากความรู้สึกทางบวก กล่าวคือ เป็นความรู้สึกที่มีระบบย้อนกลับ สามารถทำให้เกิดความสุขหรือความรู้สึกทางบวกเพิ่มได้อีก ดังนั้น จะเห็นได้ว่าความสุขเป็นความรู้สึกที่สลับซับซ้อนและมีผลต่อบุคคลมากกว่าความรู้สึกทางบวกอื่นๆ ความรู้สึกทางบวก ความรู้สึกทางลบและความสุข มีความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อน ระบบความสัมพันธ์ของความรู้สึกที่สลับซับซ้อน และระบบความสัมพันธ์ของความรู้สึกทั้งสามนี้ เรียกว่า ระบบความพึงพอใจ โดยความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อความพึงพอใจมีความรู้สึกทางบวกมากกว่าความรู้สึกทางลบ สิ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจของมนุษย์ ได้แก่ ทรัพยากร (Resource) หรือสิ่งเร้า (Stimulus) การวิเคราะห์ความพึงพอใจ คือ การศึกษาว่า ทรัพยากรหรือสิ่งเร้าแบบใดเป็นสิ่งที่ต้องการ ที่จะทำให้เกิดความพอใจและความสุขแก่มนุษย์ ความพึงพอใจจะเกิดได้มากที่สุดเมื่อมีทรัพยากรทุกอย่างที่เป็นที่ต้องการครบถ้วน

Manford, E. (๑๙๗๒ อ้างถึงใน สมศักดิ์ คงเที่ยง และอัญชลี โพธิ์ทอง, ๒๕๔๒) ได้จำแนกความคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจงานจากผลการวิจัยออกเป็น ๕ กลุ่มดังนี้

๑. กลุ่มความต้องการทางด้านจิตวิทยา กลุ่มนี้ได้แก่ Maslow, A.H., Herzberg, F และ Likert R. ความพึงพอใจงานเกิดจากความต้องการของบุคคลที่ต้องการความสำเร็จของงานและความต้องการการยอมรับจากบุคคลอื่น

๒. กลุ่มภาวะผู้นำมองความพึงพอใจงานจากรูปแบบและการปฏิบัติงานของผู้นำที่มีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา กลุ่มนี้ ได้แก่ Blake R.R., Mouton J.S. และ Fiedler R.R.

๓. กลุ่มความพยายามต่อรองรางวัล เป็นกลุ่มที่มองความพึงพอใจจากรายได้ จากเงินเดือน ผลตอบแทน กลุ่มนี้ ได้แก่ กลุ่มบริหารธุรกิจของมหาวิทยาลัยแมนเชสเตอร์ (Manchester Business School)

๔. กลุ่มอุดมการณ์ทางการจัดการ มองความพึงพอใจจากพฤติกรรมกรรมการบริหารงานขององค์กร ได้แก่ Crozier M. และ Coulter G.M.

๕. กลุ่มเนื้อหาของงานและการออกแบบงาน ความพึงพอใจของงานเกิดจากเนื้อหาของตัวงาน กลุ่มแนวคิดนี้มาจากสถาบันทวิสโตค (Tavistock Institute) มหาวิทยาลัยลอนดอน

Korman, A.K. (๑๙๗๗) อ้างอิงใน สมศักดิ์ คงเที่ยง และอัญชลี โพธิ์ทอง, ๒๕๔๒) ได้จำแนก ทฤษฎีความพึงพอใจในงานออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ

๑. ทฤษฎีการสนองความต้องการ กลุ่มนี้ถือว่าความพึงพอใจในงานเกิดจากความต้องการส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์ต่อผลที่ได้รับจากงานกับการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายส่วนบุคคล

๒. ทฤษฎีการอ้างอิงกลุ่ม ความพึงพอใจในงานมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับคุณลักษณะของงานตามความปรารถนาของกลุ่ม ซึ่งสมาชิกให้กลุ่มเป็นแนวทางในการประเมินผลการทำงาน

กล่าวสรุปได้ว่า ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ คือ ทฤษฎีการสร้างแรงจูงใจ ทฤษฎีคุณลักษณะของผู้เรียนที่มีต่อความสำเร็จ และความล้มเหลวของไวน์เนอร์ ทฤษฎีการเรียนรู้สังคมของแบนดูรา ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ของมาสโลว์ ทฤษฎีความต้องการ แอลเดอร์เฟอร์ ทฤษฎีความต้องการของแมอร์เรย์ ทฤษฎีความต้องการแสวงหาแมคคิแลนด์ ทฤษฎีสองปัจจัย และทฤษฎีความรู้สึกรู้สึก ๒ แบบของมนุษย์ ซึ่งเป็นทฤษฎีที่สามารถอธิบายเกี่ยวกับการแสดงออก เป็นทฤษฎีพื้นฐานทั้งด้านแรงจูงใจ ความต้องการ การเรียนรู้ สังคม และความรู้สึกรู้สึกทั้งทางบวกและทางลบ

๒.๔.๓ การสร้างความพึงพอใจในการเรียน

ความพึงพอใจเกิดขึ้นหรือไม่ขึ้นอยู่กับกระบวนการจัดการเรียนรู้ประกอบกับระดับความรู้สึกรู้สึกของนักเรียน ดังนั้น ในการวัดความพึงพอใจในการเรียนรู้ทำได้หลายวิธี การศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงประสงค์ การจูงใจภายในจึงเป็นลักษณะการจูงใจที่ดี และมีอิทธิพลที่สุดต่อกระบวนการเรียนรู้ ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้เกิดแรงจูงใจภายในขึ้นโดยใช้การจูงใจภายนอกช่วยผู้เรียนเกิดความสนใจ เช่น ใช้หลักการให้รางวัล และลงโทษการชมเชย และการตำหนิ การแข่งขัน และการร่วมมือ แต่ในความเป็นจริงการจัดการศึกษาโดยทั่วไป พบว่า การสร้างแรงจูงใจเพื่อให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจภายในขึ้นนั้น กระทำได้ยากมากเพราะเหตุนี้ในการจัดการศึกษา จึงพบเสมอว่า ส่วนใหญ่จะสร้างแรงจูงใจภายนอกก่อน เพื่อก่อนให้เกิดแรงจูงใจภายในขึ้นภายหลัง และในการสร้างแรงจูงใจ ไม่ว่าจะสร้างแรงจูงใจภายในหรือภายนอกต้องทำอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องตลอดเวลาจึงจะบังเกิดผลดี ทั้งนี้ เพราะว่าเมื่อร่างกายเกิดความต้องการจะทำให้เกิดแรงขับหรือแรงจูงใจที่เป็นตัวกระตุ้นหรือผลักดันให้ร่างกายแสดงพฤติกรรมเพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการพฤติกรรมที่กระทำจึงมีทิศทางหรือจุดมุ่งหมาย เมื่อร่างกายได้สิ่งที่ต้องการแล้วก็จะเกิดความพึงพอใจแรงขับก็จะลดลง เพราะฉะนั้นในการเรียนการสอน ผู้สอนจะต้องพยายามสร้างสิ่งจูงใจให้ผู้เรียน

เกิดแรงขับหรือแรงจูงใจอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้เรียนจะได้สนใจติดตามบทเรียนอย่างต่อเนื่อง ทำให้เรียนรู้อย่างได้ผล แต่เนื่องจากแรงจูงใจเกิดจากความต้องการ ผู้สอนจึงต้องทราบถึงความต้องการพื้นฐานของผู้เรียนว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง เพื่อจะได้หาแนวทางสร้างสิ่งจูงใจตอบสนอง ได้อย่างเหมาะสมจากทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับแรงจูงใจภายใน และภายนอก จากแนวคิดของ Rogers (๑๙๗๖ อ้างถึงใน จารุวรรณ เทวกุล, ๒๕๕๕) เกี่ยวกับเสรีภาพกับการเรียนรู้ ความพึงพอใจของผู้เรียนที่เกิดจากแรงจูงใจภายนอก เช่น ความพึงพอใจต่อการเรียนเกี่ยวกับเนื้อหา วิธีการสอน ตัวผู้สอน และตัวผู้เรียน

กฤษณก เขียงเทัญ (๒๕๖๔) กล่าวว่า การสร้างความพึงพอใจในการเรียนนั้น เป็นการสร้างความรู้สึกพึงพอใจของนักเรียนในกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เกิดจากแรงจูงใจภายใน และภายนอกที่ส่งผลต่อกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้น ผู้สอนต้องมีการส่งเสริมให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ดีในการเรียนรู้

กล่าวสรุปได้ว่า การสร้างความพึงพอใจในการเรียนเป็นการสร้างความรู้สึกพึงพอใจในกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากแรงจูงใจภายใน และภายนอกของผู้เรียน

๒.๔.๔ การวัดความพึงพอใจ

ภณิดา ชัยปัญญา (๒๕๔๑) การวัดความพึงพอใจนั้นสามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

๑. การใช้แบบสอบถามเพื่อต้องการทราบความคิดเห็น ซึ่งสามารถกระทำได้ในลักษณะกำหนดคำตอบให้เลือกหรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าวอาจถามความพึงพอใจในด้านต่างๆ

๒. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจทางตรง ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดีจะได้ข้อมูลที่แท้จริง

๓. การสังเกต เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจโดยการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออก การพูดจา กริยาท่าทาง วิธีนี้ต้องทำอย่างจริงจังและสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน

บุญชม ศรีสะอาด (๒๕๕๓) กล่าวว่า เครื่องมือที่ใช้วัดความพึงพอใจว่า การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งจะประกอบด้วยชุดของข้อคำถามที่ต้องการให้กลุ่มตัวอย่างตอบโดยให้กาเครื่องหมายหรือเขียนคำตอบ ส่วนในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างอ่านหนังสือไม่ได้หรือมีความลำบากในการอ่าน อาจใช้วิธีการสัมภาษณ์จากแบบสอบถาม นิยามเกี่ยวกับข้อเท็จจริง และความคิดเห็นของบุคคล

กฤษณก เขียงเทัญ (๒๕๖๔) กล่าวว่า การสร้างแบบสอบถามมีหลายรูปแบบ ซึ่งในการสร้างแบบสอบถามจะต้องคำนึงถึงผู้ตอบแบบสอบถามว่าอยู่ในกลุ่มลักษณะอย่างไร สามารถอ่านออก เขียนได้หรือไม่ ผู้สร้างแบบสอบถามจำเป็นจะต้องสร้างให้เหมาะสม และหาแนวทางให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบแบบสอบถามได้ โดยที่ความพึงพอใจของผู้เรียน ที่เกิดจากแรงจูงใจทั้งภายใน และภายนอก ได้แก่ ความพึงพอใจต่อการเรียนเกี่ยวกับเนื้อหา วิธีการสอน ตัวผู้สอน และตัวผู้เรียน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ ถ้าผู้สอนสามารถจัดได้เหมาะสมและตรงตามความต้องการ และสอดคล้องกับพัฒนาการ

กล่าวสรุปได้ว่า การวัดความพึงพอใจสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต และการใช้แบบสอบถามเพื่อต้องการทราบความคิดเห็น ซึ่งการใช้แบบสอบถามนั้นมีการสร้างแบบสอบถามหลายรูปแบบ โดยจะต้องคำนึงถึงผู้ตอบแบบสอบถามว่าอยู่ในกลุ่มลักษณะอย่างไร สามารถอ่านออก เขียนได้ หรือไม่ เพื่อที่จะสามารถสร้างแบบสอบถามได้อย่างเหมาะสม

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๕.๑ งานวิจัยในประเทศ

ภัทราวดี มากมี (๒๕๕๔) ได้ศึกษาเรื่อง การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) หรือ PBL เป็นรูปแบบการสอนที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ตีมากวิธีหนึ่ง คือ ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา และคิดอย่างสร้างสรรค์ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนและได้ลงมือปฏิบัติมากขึ้น ยังมีโอกาสออกไปแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ในส่วนของผู้สอนก็ลดบทบาทของการเป็นผู้ควบคุมในชั้นเรียนลง ผู้เรียนมีอำนาจในการจัดการควบคุมตนเอง สามารถหาความรู้ใหม่ๆ ได้ตามความประสงค์ผู้เรียนต้องการ ทำงานเป็นกลุ่ม กำหนดขั้นตอนการเรียนรู้เป็น ๖ ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดปัญหา, การระดมสมอง, การวิเคราะห์ปัญหา, การวางแผนการศึกษา ค้นคว้า, การสร้างประเด็นการเรียนรู้ ประยุกต์ใช้ข้อมูลเพื่อแก้ปัญหา และการสรุปผลและรายงานผล มีบทบาทให้กำลังใจผู้เรียนในการอภิปรายและเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ และช่วยประสานกลุ่มขับเคลื่อนการอภิปรายและรักษาเวลา ให้กลุ่มได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ รวมถึงตรวจสอบความเข้าใจของกลุ่ม และสุดท้ายคือประเมินการแสดงออกของสมาชิกในกลุ่ม

นัฐวัฒน์ ไชยกิจ (๒๕๕๙) ได้ศึกษาเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม เรื่องหน้าที่ชาวพุทธ โดยใช้แบบฝึกทักษะ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๓/๒ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิทยาลัยเทคโนโลยีอาเซียนบริหารธุรกิจ จังหวัดระยอง ผลการวิจัย ๑) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม เรื่องหน้าที่ชาวพุทธ สำหรับนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๓/๒ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ $๗๗.๐๖/๗๙.๘๕$ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ $๗๕/๗๕$ ๒) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการทดลองใช้ และหลังการทดลองใช้ ของนักเรียนที่เรียนด้วยเทคนิคโดยใช้แบบฝึกทักษะ รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม เรื่องหน้าที่ชาวพุทธ สำหรับนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๓/๒ ในสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

กมลฉัตร กล่อมอิม (๒๕๖๐) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning): รายวิชาการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน มีลักษณะสำคัญโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้อย่างแท้จริง แล้วจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย ให้มีจำนวนกลุ่มละประมาณ ๕-๖ คน ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกหรือผู้ให้คำแนะนำ ซึ่งครูจะใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้น ให้เกิดการเรียนรู้ลักษณะของปัญหาที่นำมาใช้นั้นต้องมีลักษณะคลุมเครือ ไม่ชัดเจน มีวิธีแก้ไขปัญหาได้อย่างหลากหลาย อาจมีคำตอบได้หลายคำตอบได้แก่ ๑) กำหนดปัญหา ๒) ทำความเข้าใจปัญหา ๓) ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ๔) สังเคราะห์ความรู้ ๕) สรุปและประเมินค่าของคำตอบ ๖) นำเสนอและประเมินผลงานโดยผู้เรียนเป็นผู้แก้ปัญหาโดยการแสวงหาข้อมูลใหม่ด้วยตนเอง การวัดประเมินผลใช้การประเมินผลจากสถานการณ์จริง ดูจากความสามารถในการปฏิบัติของผู้เรียน ในขณะที่กิจกรรมการเรียนรู้และพิจารณาจากผลงานที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้

สุรศักดิ์ เพ็ญบางแกะ (๒๕๖๐) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลการเรียนรู้ วิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของผู้เรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ ๑ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ ใช้ปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม ผลการวิจัย ๑) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการเรียน ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมกระบวนการกลุ่ม วิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม พบว่า นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ ๑/๑๕ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒๔.๓๐ คิด เป็นร้อยละ ๘๑.๐๐ สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๑๑.๕๒ คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๔๐ ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเท่ากับ ๑๒.๗๘ คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๖๓ ๒) ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้หลังการใช้กระบวนการกลุ่ม วิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม พบว่า นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ ๑/๙ มีความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๔.๐๙

สมพล สุวรรณ (๒๕๖๑) ได้ศึกษาเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม โดยการใช้สื่อ วีดิทัศน์ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรณพวิทยพาณิชย์การ ผลการวิจัย การเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ จำนวน ๓๔ คน เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียนด้วยการดูวีดิทัศน์ โดยใช้แบบทดสอบ พบว่า การสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ ค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียน คือ ๑๕.๕๓ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ ๑.๔๖ ($\bar{X} = ๑๕.๕๓, S.D = ๑.๔๖$) และค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียน คือ ๑๗.๙๑ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ ๑.๓๑ ($\bar{X} = ๑๗.๙๑, S.D = ๑.๓๑$) และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย คะแนนก่อนเรียนและค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียน พบว่า มีค่า t-test เท่ากับ -๑๙.๙๓๒ และค่า Sig. เท่ากับ $.๐๐๐$ นั่นคือ คะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.๐๕$ แสดงว่า การใช้สื่อวีดิทัศน์ทำให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

อภินันท์ นันทภาณี (คำหารพล) (๒๕๖๑) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การเรียนรู้เชิงรุก สารระหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนเทศบาลวัดศาลาลำมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัย ๑) ผลการศึกษาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สารระหน้าที่พลเมือง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนเทศบาลวัดศาลาลำมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีประสิทธิภาพ และสามารถเห็นผลได้อย่างชัดเจน เนื่องจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียน มีบทบาทในการจัดการเรียนรู้ตามความถนัด ทำให้ผู้เรียนสามารถดึงความถนัดของตนเองมาใช้ในหาคำตอบจัดทำชิ้นงาน และเสนอความคิดของตนเอง เพื่อนำมาเสนอต่อคุณครูและเพื่อนในชั้นเรียน ผู้เรียนมีความสนใจให้ความร่วมมือ นำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ดีทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ และได้รับประสบการณ์โดยตรงจากการศึกษา ๒) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สารระหน้าที่พลเมือง นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนเทศบาลวัดศาลาลำมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง คนดีของชุมชน จำนวน ๓ แผนการจัดการเรียนรู้ ก่อนเรียนและหลังเรียน ผลการวิจัย ดังนี้ ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยที่ $(\bar{X}) = ๑๕.๒๐$ หลังเรียนมีค่าเฉลี่ย $(\bar{X}) = ๒๔.๔๔$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ก่อนเรียน = ๒.๗๒๕ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) หลังเรียน = ๒.๘๙๓ และเมื่อนำไปทดสอบหาค่า t-test พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อน เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ ผลการวิจัยโดยภาพรวม พบว่า การจัดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีบทบาทในการแสวงหา ความรู้และเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพสัมพันธ์กับเพื่อนจนเกิดความรู้ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ดีและนำไปประยุกต์ใช้สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าหรือสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ และพัฒนาตนเองเต็มความสามารถ รวมไปถึงมีประสบการณ์การเรียนรู้ มีโอกาสร่วมกันแสดงความคิดเห็น ได้เรียนรู้ สถานการณ์จำลอง มีการลงปฏิบัติจริง ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี และมีผลการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

สันติ ทองแก้วเกิด (๒๕๖๒) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม (รหัสวิชา ๒๐๐๐-๑๕๐๑) โดยใช้วิธีการสอนแล้วสอบ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ ๒/๓ แผนกวิชาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคตรัง ผลการวิจัย นักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนแล้วสอบ มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน $(\bar{X} = ๒๓.๑๓)$ สูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ ๖๐ นักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนแล้วสอบ มีคะแนนเฉลี่ย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ ๖๐ จำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแล้วสอบ พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนแล้วสอบ มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ ๖๐ และนักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนแล้วสอบ จะมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ ๖๐.๐๐ จำนวน ๑๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ โดยมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนอยู่ที่ ๑๓.๒๕ และค่าเฉลี่ยก่อนเรียนอยู่ที่ ๒๓.๑๓ พร้อมกับค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน โดยรวม ๔๔.๑๖๖ ค่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน โดยรวม ๗๗.๐๘๔๔ และผลต่างเฉลี่ยอยู่ที่ ๓๒.๙๑๘๒ เนื่องจากการสอนแล้วสอบทำให้นักเรียนได้เรียนรู้มากขึ้น ต้องเตรียมตัวอยู่เสมอ รู้ข้อบกพร่องที่ควรแก้ไขของตนเอง ทำให้เกิดความมั่นใจในการเรียนรู้ กล้าเผชิญปัญหา สำหรับครูผู้สอน ทำให้นักเรียนพบวิธีการที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน

กฤษณก เชียงเทัญ (๒๕๖๔) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาหน้าที่พลเมือง โดยใช้วิธีการสอนแบบสตอรีไลน์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ ๕ ผลการวิจัย ๑) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิชาหน้าที่พลเมือง โดยใช้วิธีการสอนแบบสตอรีไลน์ กับเกณฑ์ร้อยละ ๗๕ ของคะแนนเต็ม มีนักเรียนส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๗๕.๐๐ จำนวน ๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๑๐ นักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๙๐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ ๐.๐๕ ๒) คะแนนหลังเรียน ($\bar{X}$ =๑๗.๑๖, S.D.=๒.๐๘) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ =๑๔.๕๕, S.D.=๒.๕๘) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ๓) ผลการศึกษาความพึงพอใจสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ หลังการใช้วิธีการสอนแบบสตอรีไลน์ มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๔.๓๒, S.D.=๐.๒๗) สูงกว่า ก่อนเรียน ($\bar{X}$ =๑๔.๕๕, S.D.=๒.๕๘)

รชกร ไชยวงศ์ (๒๕๖๔) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนา ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ตอนที่ ๑ สภาพปัญหาและสถานการณ์ในการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์ วิชาชีพรู (นักศึกษาฝึกสอน) ในแต่ละบริบทที่แตกต่างกัน พร้อมทั้งแนวทางแก้ไขหรือการปรับตัวของนักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู นักศึกษาครูสะท้อนคิดร่วมกันและสามารถแบ่งสาเหตุของปัญหาออกเป็น ๓ ประเภท คือ ๑) ปัจจัย คือ สภาพพื้นฐานในการเรียนการสอนที่เป็นจริงหรือสิ่งต่างๆ ที่ส่งเข้าไปมีผลต่อการจัดการเรียน การสอน ๒) กระบวนการ คือ สภาพของการจัดการดำเนินการเรียนการสอนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ๓) ผลผลิต คือ ผลสำเร็จภายหลังเมื่อเสร็จสิ้นการจัดการ ตอนที่ ๒ รูปแบบการสอน วิธีจัดการเรียนรู้ที่นักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการใช้ปัญหาเป็นฐานในการจัดการศึกษา ซึ่งมี ลักษณะสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบ ๗ ขั้นตอน ดังนี้คือ ๑) ทำความเข้าใจคำศัพท์และข้อความ ของปัญหาให้ชัดเจน ๒) ระบุปัญหาหรือข้อมูลสำคัญ ๓) ระดมสมอง ๔) วิเคราะห์ปัญหา ๕) กำหนดวัตถุประสงค์ การเรียนรู้ ๖) เรียนรู้ด้วยตนเอง ๗) รายงานผล ตอนที่ ๓ นำเสนอรูปแบบการจัดการการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาวิชาชีพรูสาขาวิชาสังคมศึกษา เพื่อนำมาเผยแพร่ และปรับใช้ในการเรียนการสอนต่อไป ซึ่งการสะท้อนของนักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูได้แลกเปลี่ยน วิธีคิด ประสบการณ์ตามประเด็นการเรียนรู้ โดยสามารถอภิปรายข้อค้นพบแบ่งออกเป็น ๒ ประเด็นด้วยกัน ดังนี้ ประเด็นที่ ๑ จุดเด่นและข้อจำกัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้เรียนจะมีทักษะในการตั้งสมมติฐาน และการให้เหตุผลดีขึ้น สามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำงานเป็นกลุ่ม และสื่อสารกับผู้อื่นได้ดีขึ้น และมีประสิทธิภาพ แต่มีความกังวลว่าผู้เรียนจะมีความรู้ที่น้อยลง ความรู้ที่ได้รับจะไม่เป็นระบบ ความถูกต้องของ เนื้อหาหรือข้อมูลที่ผู้เรียนไปค้นคว้าศึกษามา ประเด็นที่ ๒ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ ปัญหาเป็นฐาน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน คุณภาพของการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานขึ้นอยู่กับปัจจัย คือ ๑) ความสำคัญของเนื้อหา ๒) คุณภาพของโจทย์ปัญหา ๓) กระบวนการ ๔) บทบาทและทักษะ ๕) การพัฒนาทักษะต่างๆ ๖) ทรัพยากรการเรียนรู้ ๗) การบริหารจัดการ

๒.๕.๒ งานวิจัยต่างประเทศ

Cindy E, Hmelo - Silver (๒๐๐๔) ได้ศึกษาเรื่อง Problem Based Learning: What and How Do Students Learn สรุปได้ว่าการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน มีประวัติมานานจากทฤษฎีทางจิตวิทยา ให้ข้อเสนอแนะการจัดการเรียนของนักเรียนผ่านประสบการณ์การแก้ปัญหา นักเรียนจะได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหา และกลยุทธ์การคิด การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาด้านความรู้ที่ยืดหยุ่น มีทักษะการแก้ปัญหา มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีทักษะการร่วมมือกัน มีแรงจูงใจและการอภิปราย ผลงานวิจัยพบว่า ธรรมชาติของการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีเป้าหมายสำคัญ ๓ เป้าหมาย เป้าหมายแรก คือ เนื้อหาความรู้ กลยุทธ์การคิด ทักษะการแก้ปัญหา รองลงมา คือ เป้าหมายด้านแรงจูงใจ ซึ่งงานวิจัยส่วนมากเกี่ยวกับด้านการแพทย์และการศึกษาเนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

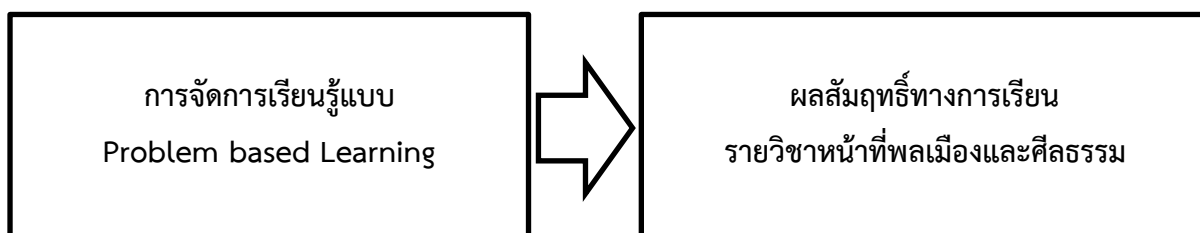
Jason A. Orozco, Rosanelia T. Yangco (๒๐๑๔) ได้ศึกษาเรื่อง การเรียนรู้ตามปัญหา: ผลกระทบต่อความสำคัญและความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการคิดในวิชาชีววิทยา ซึ่งการศึกษานี้ได้กำหนดผลกระทบจากการเรียนรู้จากปัญหา (PBL) ต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความคิดสร้างสรรค์ ทักษะนักเรียนชีววิทยา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ในฟิลิปปินส์ การวิจัยกึ่งทดลองการออกแบบโดยใช้ pre-test-posttest หนึ่งชั้นเรียน ได้รับคำแนะนำกับ PBL ในขณะที่ชั้นอื่นๆ ได้รับการสอนรูปแบบเดิม (Non-PBL) นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยผลการทดสอบ PBL มีคะแนนเฉลี่ยการทดสอบทักษะการคิดวิจาร์ณญาณที่สูงกว่าและทักษะการคิดสร้างสรรค์ การทดสอบมากกว่าการสอนโดยไม่มี PBL นอกจากนี้ ยังมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นตัวทำนายเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญในด้านทักษะการคิดสร้างสรรค์ ดังนั้น จึงขอแนะนำให้ครูใช้วิธี PBL ในชั้นเรียน ชีววิทยาเพื่อเพิ่มทักษะการคิดที่สำคัญ และมีความคิดสร้างสรรค์ให้กับนักเรียน

Sada, A., M Mohd, Z. A, Adnan A., Yusri K (๒๐๑๖) ได้ศึกษาเรื่อง แนวโน้มการเรียนรู้จากปัญหาในการสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ระหว่างนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคในไนจีเรีย ซึ่งทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (CTS) เป็นทักษะสำคัญที่จำเป็นในโลกการทำงานร่วมสมัย อย่างไรก็ตาม อาคาร CTS ในหมู่นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคในไนจีเรียมีผลกระทบเพียงเล็กน้อย เนื่องจาก การใช้การเรียนการสอนในปัจจุบันคือการเรียนแบบดั้งเดิม วิธีการเรียนรู้ที่ไม่สนับสนุนการสร้างทักษะ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการสอนแบบใหม่ การเรียนรู้, ความเข้าใจ และการวัดทักษะมากกว่าการเรียนรู้ นักการศึกษาที่มีความเห็นเป็นเอกฉันท์ว่า CTS สามารถสอนได้ ใช้วิธีการสอนที่แตกต่างกัน รวมทั้งการทำแผนที่แนวคิดการประชุมเชิงปฏิบัติการการตั้งคำถามที่สำคัญและการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ และการเรียนรู้จากปัญหา (PBL) PBL เป็นวิธีการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก กระดาษตัดแปดงานห้องสมุด ข้อมูลถูกเก็บรวบรวมโดยใช้ตารางบทความวารสาร และอินเทอร์เน็ต วรรณกรรมเปิดเผยว่า; PBL เป็นวิธีที่ดีที่สุดในการสร้าง CTS ซึ่งรวมไว้ทุกด้านของการเรียนรู้และตลอดชีวิตของนักเรียน ใน PBL นักเรียนแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการใช้ CTS ในกิจกรรมของพวกเขา วิทยาลัยเทคนิคควรจัดให้นักเรียนมีทักษะที่จำเป็นผ่านการประยุกต์ใช้ของวิธีการสอนที่ดีเยี่ยม เช่น PBL

Charles T. Wynn Sr and William Okie (๒๐๑๗) ได้ศึกษาเรื่อง การเรียนรู้ตามปัญหา และการฝึกอบรมมัธยมศึกษาสังคมศึกษาคู: กรณีศึกษาการรับรู้ของผู้สมัครในระหว่างสาขาวิชาประสบการณ์ ซึ่งนำเสนอผลการศึกษาคณะที่เรารู้วิเคราะห์ผลกระทบของการเรียนรู้จากปัญหา (PBL) และเทคนิคการนั่งร้าน ทางความรู้ความเข้าใจที่นำมาใช้ในการศึกษาทางสังคมศาสตร์ครั้งที่สอง การรับรู้และการปฏิบัติของครูผู้ดูแล รักษา ๑๒ ราย (PSTs) ระหว่างฝึกซ้อมในฤดูใบไม้ร่วงและนักเรียนฤดูใบไม้ผลิ การสอน PSTs รายงานการเรียน การสอน ๕๔ บทเรียน PBL และระบุปัจจัยที่สนับสนุนให้ใช้ PBL: วิธีการหลักสูตรประสบการณ์ PBL; ปรับปรุง กระบวนการสอบของนักเรียน และทักษะในการเขียนการมีส่วนร่วมที่เพิ่มขึ้น และทักษะด้านความรู้ความเข้าใจ การอภิปรายที่ดีขึ้น ปัจจัยที่ท้อแท้รวมถึงเวลา และความพยายามในการวางแผนบทเรียน PBL ความต้องการ ครอบคลุมและการทดสอบมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า PBL วิธีการได้รับการสนับสนุนโดยการสร้างแบบจำลอง ของศาสตราจารย์ การฝึกอบรมเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจมีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลง PSTs ในแง่ของ การที่พวกเขาได้รับความสัมพันธ์กับนักเรียน ผลการเรียนรู้ของนักเรียนพยายามที่จะอำนวยความสะดวกและ ความเข้าใจในการดำเนินงาน เป้าหมายของการศึกษาทางสังคมที่นำเสนอโดยสภาสังคมศึกษาแห่งชาติ

Kani Ulger (๒๐๑๘) ได้ศึกษาเรื่อง ผลของการเรียนรู้จากปัญหาเกี่ยวกับการคิดสร้างสรรค์ และการคิดเชิงวิพากษ์การจัดการเรียนการสอนวิชาทัศนศิลป์ศึกษา ใช้วิธีการเรียนรู้จากปัญหา (PBL) เพื่อใช้เป็น แนวทางในการรักษานักเรียนทัศนศิลป์การศึกษาในระดับอุดมศึกษามากกว่าหนึ่งภาคการศึกษา เพื่อตรวจสอบ ผลกระทบต่อการคิดสร้างสรรค์ และการจัดการความคิดที่สำคัญของนักเรียนเหล่านี้ PBL มีนัยสำคัญ มีผลต่อ ความคิดสร้างสรรค์ แต่การคิดอย่างมีวิจารณญาณได้รับผลกระทบในระดับน้อย หนึ่งในเหตุผลที่เป็นไปได้ ก็คือ การศึกษาครั้งนี้โครงสร้างแบบเปิดถูกใช้สำหรับกิจกรรมการเรียนรู้เป็นกระบวนการแก้ปัญหาแบบ nonroutine พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้นผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า PBL สามารถช่วยนักเรียนแก้ปัญหา nonroutine กระบวนการโดยรักษาความไม่แน่นอน และเพิ่มความคิดสร้างสรรค์ อย่างไรก็ตามข้อสรุปคล้ายกันได้ ไม่สามารถ เข้าถึงได้สำหรับการจัดการความคิดที่สำคัญ ดังนั้น การศึกษาในอนาคตเกี่ยวกับการจำหน่ายคิดที่สำคัญและ PBL ควรดำเนินการ

๒.๖ กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ ๒.๑ กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ ๓

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำเสนอวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้ามีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ และ ๒) ศึกษาความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ ซึ่งนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการศึกษา ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการศึกษา
- ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

๓.๑ รูปแบบการศึกษา

การทำวิจัยชั้นเรียนในครั้งนี้มุ่งศึกษาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ และศึกษาความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ เพื่อนำผลที่ได้รับไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนต่อไป

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การทำวิจัยชั้นเรียนในครั้งนี้ประชากรที่ใช้ในการทำวิจัยชั้นเรียน คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ ที่เรียนรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ จำนวน ๖๔ คน ดังแสดงในตาราง ๓.๑

ตาราง ๓.๑ จำนวนประชากรจำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	จำนวนประชากร
การบัญชี	๑๓
คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	๒๓
ธุรกิจค้าปลีก	๑๑
ช่างยนต์	๑๗
รวม	๖๔

กลุ่มตัวอย่างและแผนการสุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ ที่เรียนในรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของวิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ จำนวน ๖๔ คน

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

มุ่งศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ และศึกษาความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี ประกอบด้วย ด้านข้อมูลทั่วไปของนักเรียน ด้านเนื้อหาที่เรียน ด้านการสอนแบบให้ปัญหาเป็นฐาน (Problem based Learning) ด้านผู้สอน ด้านผู้เรียน รวมถึงข้อเสนอแนะ

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ๑) แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน และ ๒) แบบสอบถาม

๑. แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน

แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน ใช้สำหรับการหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี

๒. แบบสอบถาม

ลักษณะแบบสอบถามเป็นข้อความแบบตรวจรายการ (Check list) แบ่งออกเป็น ๒ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี

โดยที่แบบสอบถามตอนที่ ๒ เป็นแบบวัดระดับความคิดเห็นทั้งหมด ๕ ระดับ

๕ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด

๔ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมาก

๓ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นปานกลาง

๒ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อย

๑ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

บุญชม ศรีสะอาด (๒๕๕๓) การวิเคราะห์ค่าระดับความคิดเห็นของนักศึกษาด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ (Percentage) แล้ววัดระดับคะแนนโดยใช้หลักเกณฑ์

๔.๕๑ - ๕.๐๐ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด

๓.๕๑ - ๔.๕๐ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมาก

๒.๕๑ - ๓.๕๐ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นปานกลาง

๑.๕๑ - ๒.๕๐ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อย

๑.๐๐ - ๑.๕๐ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดทำข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

๑. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากคะแนนการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน ของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ที่วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ ที่เป็น ประชากร จำนวน ๖๔ คน

๒. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้นักเรียนที่ศึกษาอยู่ที่วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๖๔ คน

๓. ผู้วิจัยขอรับแบบสอบถามกลับคืนจากทางผู้ตอบแบบสอบถามตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ แล้วนำ แบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน ๖๔ ฉบับ จาก ๖๔ ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ ๑๐๐

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งดำเนินงานดังนี้

๑. แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน ใช้สูตร E_o/E_c กำหนดเกณฑ์ไว้เป็น ๗๕/๗๕ โดยที่

E_o แทน ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของคะแนนเต็มการทำแบบทดสอบก่อนเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning ในรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม

E_c แทน ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของคะแนนเต็มการทำแบบทดสอบหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning ในรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม

๒. แบบสอบถาม ทำการตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้จากการสำรวจ แล้วนำแบบสอบถามที่ได้จากการสำรavnนำมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. สถิติที่ใช้สำหรับการอธิบายผลการศึกษาคือข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ค่าความถี่ และ ค่าร้อยละ โดยใช้โปรแกรม Excel

๒. สถิติที่ใช้อธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี ได้แก่ ค่าร้อยละ และ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

๓. สถิติที่ใช้อธิบายความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

หลังจากนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และประมวลผลแล้ว จึงทำการสรุปผลการวิจัย และสรุปข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขวิธีการสอนหรือเทคนิคในการจัดการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ และ ๒) ศึกษาความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

๔.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี

๔.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง ๔.๑ จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี

สถานภาพ		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	๓๐	๔๖.๘๘
	หญิง	๓๔	๕๓.๑๒
รวม		๖๔	๑๐๐.๐๐

ตาราง ๔.๑ (ต่อ)

สถานภาพ		จำนวน	ร้อยละ
สาขาวิชา	การบัญชี	๑๓	๒๐.๓๑
	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	๒๓	๓๕.๙๔
	ธุรกิจค้าปลีก	๑๑	๑๗.๑๗
	ช่างยนต์	๑๗	๒๖.๕๖
รวม		๖๔	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ ๕๓.๑๒ เป็นเพศชาย ร้อยละ ๔๖.๘๘ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ร้อยละ ๓๕.๙๔ รองลงมาศึกษาอยู่ในสาขาวิชาช่างยนต์ ร้อยละ ๒๖.๕๖ ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาการบัญชี ร้อยละ ๒๐.๓๑ ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาธุรกิจค้าปลีก ร้อยละ ๑๗.๑๗

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี

ตาราง ๔.๒ คะแนนจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน

ที่	รายการ	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย
๑	คะแนนจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน	A = ๕๐	$\bar{X}_1 = ๓๘$
๒	คะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน	B = ๕๐	$\bar{X}_2 = ๔๒$

จากตาราง ๔.๒ สามารถนำมาคำนวณเพื่อหาประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี ได้ดังนี้

จากสูตร

$$E_1 = \frac{\bar{X}_1}{A} \times 100 \quad \text{และ} \quad E_2 = \frac{\bar{X}_2}{B} \times 100$$

เมื่อ

E_1 แทน ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของคะแนนเต็มการทำแบบทดสอบก่อนเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม

E_2 แทน ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของคะแนนเต็มการทำแบบทดสอบหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม

$\bar{X}_1$ แทน คะแนนเฉลี่ยการทำแบบทดสอบก่อนเรียน

$\bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยการทำแบบทดสอบหลังเรียน

A แทน คะแนนเต็มการทำแบบทดสอบก่อนเรียน

B แทน คะแนนเต็มการทำแบบทดสอบหลังเรียน

แทนค่า

$$E_1 = \frac{38}{50} \times 100 \quad \text{และ} \quad E_2 = \frac{42}{50} \times 100$$

$$E_1 = 76.00 \quad \text{และ} \quad E_2 = 84.00$$

แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ได้ ดังตาราง ๔.๓

ตาราง ๔.๓ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี

รายการ	ประสิทธิภาพ	
	ประสิทธิภาพของ กระบวนการ E_1	ประสิทธิภาพของ ผลลัพธ์ E_2
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม	76.00	84.00

จากตาราง ๔.๓ พบว่า จากเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่กำหนดไว้ คือ ๗๕/๗๕ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี คำนวณได้ คือ ๗๖.๐๐/๘๔.๐๐ ดังนั้น สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี

ตาราง ๔.๔ ระดับความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมและรายด้าน

ที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
๑	ด้านเนื้อหาที่เรียน	๔.๔๗	๐.๗๔	มาก
๒	ด้านการสอนแบบให้ปัญหาเป็นฐาน (Problem based Learning)	๔.๔๔	๐.๘๗	มาก
๓	ด้านผู้สอน	๔.๔๙	๐.๘๗	มาก
๔	ด้านผู้เรียน	๔.๔๕	๐.๙๗	มาก
	รวม	๔.๔๖	๐.๘๖	มาก

จากตาราง ๔.๔ พบว่า ความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๔๖$, S.D. = ๐.๘๖) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านผู้สอน ($\bar{X} = ๔.๔๙$, S.D. = ๐.๘๗) รองลงมา คือ ด้านเนื้อหาที่เรียน ($\bar{X} = ๔.๔๗$, S.D. = ๐.๗๔) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการสอนแบบให้ปัญหาเป็นฐาน (Problem based Learning) ($\bar{X} = ๔.๔๔$, S.D. = ๐.๘๗)

ตาราง ๔.๕ ระดับความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมือง และศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยี เอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี ด้านเนื้อหาที่เรียน

ที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
๑	เนื้อหาที่เรียนมีความหลากหลาย	๔.๕๐	๐.๗๑	มาก
๒	เนื้อหาที่เรียนมีความน่าสนใจ	๔.๔๑	๐.๖๘	มาก
๓	เนื้อหาที่เรียนมีความสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน	๔.๕๒	๐.๗๑	มากที่สุด
๔	เนื้อหาที่เรียนสามารถฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะในการแก้ปัญหามากขึ้น	๔.๔๘	๐.๗๓	มาก
๕	เนื้อหาที่เรียนมีความเหมาะสมกับเวลาที่ใช้เรียน	๔.๔๕	๐.๘๕	มาก
รวม		๔.๔๗	๐.๗๔	มาก

จากตาราง ๔.๕ พบว่า ความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยี เอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี ด้านเนื้อหาที่เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๔๗$, S.D. = ๐.๗๔) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ เนื้อหาที่เรียนมีความสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน ($\bar{X} = ๔.๕๒$, S.D. = ๐.๗๑) รองลงมา คือ เนื้อหาที่เรียนมีความหลากหลาย ($\bar{X} = ๔.๕๐$, S.D. = ๐.๗๑) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ เนื้อหาที่เรียนมีความน่าสนใจ ($\bar{X} = ๔.๔๑$, S.D. = ๐.๖๘)

ตาราง ๔.๖ ระดับความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมือง และศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยี เอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี ด้านการสอนแบบให้ปัญหาเป็นฐาน (Problem based Learning)

ที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
๑	การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานทำให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น	๔.๔๗	๐.๘๗	มาก
๒	การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีรูปแบบวิธีการสอนที่น่าสนใจ	๔.๔๔	๐.๘๙	มาก
๓	ขั้นตอนการสอนมีความเหมาะสมกับผู้เรียน	๔.๔๒	๐.๘๕	มาก
๔	การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการแก้ปัญหา	๔.๔๑	๐.๘๗	มาก
๕	รูปแบบวิธีการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	๔.๔๕	๐.๘๗	มาก
รวม		๔.๔๔	๐.๘๗	มาก

จากตาราง ๔.๖ พบว่า ความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชา หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยี เอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี ด้านการสอนแบบให้ปัญหาเป็นฐาน (Problem based Learning) โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๔๔$, S.D. = ๐.๘๗) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การสอนแบบให้ปัญหาเป็นฐานทำให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น ($\bar{X} = ๔.๔๗$, S.D. = ๐.๘๗) รองลงมา คือ รูปแบบวิธีการสอนแบบให้ปัญหาเป็นฐานช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = ๔.๔๕$, S.D. = ๐.๘๗) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การสอนแบบให้ปัญหาเป็นฐานช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ($\bar{X} = ๔.๔๑$, S.D. = ๐.๘๗)

ตาราง ๔.๗ ระดับความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมือง และศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยี เอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี ด้านผู้สอน

ที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
๑	ผู้สอนให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษา ระหว่างการจัดการเรียนรู้	๔.๔๕	๐.๙๑	มาก
๒	ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการแก้ปัญหา	๔.๔๗	๐.๙๑	มาก
๓	ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนมีภาวะการณเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี	๔.๔๘	๐.๘๙	มาก
๔	ผู้สอนส่งเสริม และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น	๔.๕๒	๐.๘๒	มากที่สุด
๕	ผู้สอนใช้สื่อ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย น่าสนใจ	๔.๕๕	๐.๘๕	มากที่สุด
	รวม	๔.๔๙	๐.๘๗	มาก

จากตาราง ๔.๗ พบว่า ความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชา หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยี เอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี ด้านผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๔๙$, S.D. = ๐.๘๗) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้สอนใช้สื่อ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย น่าสนใจ ($\bar{X} = ๔.๕๕$, S.D. = ๐.๘๕) รองลงมา คือ ผู้สอนส่งเสริม และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น ($\bar{X} = ๔.๕๒$, S.D. = ๐.๘๒) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้สอนให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษา ระหว่างการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = ๔.๔๕$, S.D. = ๐.๙๑)

ตาราง ๔.๘ ระดับความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมือง และศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยี เอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี ด้านผู้เรียน

ที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
๑	ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ รูปแบบการเรียนรู้ และสามารถปฏิบัติได้	๔.๕๐	๐.๙๑	มาก
๒	ผู้เรียนเกิดทักษะในแก้ปัญหาในการเรียนมากขึ้น	๔.๔๗	๐.๙๙	มาก
๓	ผู้เรียนมีความสนใจในวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมมากขึ้น	๔.๔๔	๐.๙๙	มาก
๔	ผู้เรียนสามารถร่วมกิจกรรมการเรียนรู้กับผู้อื่นได้	๔.๔๑	๐.๙๙	มาก
๕	ผู้เรียนสามารถนำรูปแบบวิธีการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานไปประยุกต์ใช้ได้	๔.๔๕	๐.๙๗	มาก
	รวม	๔.๔๕	๐.๙๗	มาก

จากตาราง ๔.๘ พบว่า ความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยี เอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี ด้านผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๔๕$, S.D. = ๐.๙๗) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ รูปแบบการเรียนรู้ และสามารถปฏิบัติได้ ($\bar{X} = ๔.๕๐$, S.D. = ๐.๙๑) รองลงมา คือ ผู้เรียนเกิดทักษะในแก้ปัญหาในการเรียนมากขึ้น ($\bar{X} = ๔.๔๗$, S.D. = ๐.๙๙) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้เรียนสามารถร่วมกิจกรรมการเรียนรู้กับผู้อื่นได้ ($\bar{X} = ๔.๔๑$, S.D. = ๐.๙๙)

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ และ ๒) ศึกษาความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และให้ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยจะนำเสนอจำแนกออกเป็น ๓ ส่วน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

๕.๑.๑ ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพของกระบวนการ และเกณฑ์ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

๕.๑.๒ ผลการศึกษาความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านผู้สอน รองลงมา คือ ด้านเนื้อหาที่เรียน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการสอนแบบให้ปัญหาเป็นฐาน (Problem based Learning)

๕.๑.๒.๑ ผลการศึกษาความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี ด้านเนื้อหาที่เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เนื้อหาที่เรียนมีความสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน รองลงมา คือ เนื้อหาที่เรียนมีความหลากหลาย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ เนื้อหาที่เรียนมีความน่าสนใจ

๕.๑.๒.๒ ผลการศึกษาความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี ด้านการสอนแบบให้ปัญหาเป็นฐาน (Problem based Learning) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานทำให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น รองลงมา คือ รูปแบบวิธีการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการแก้ปัญหา

๕.๑.๒.๓ ผลการศึกษาความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี ด้านผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้สอนใช้สื่อ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย น่าสนใจ รองลงมา คือ ผู้สอนส่งเสริม และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้สอนให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษา ระหว่างการจัดการเรียนรู้

๕.๑.๒.๔ ผลการศึกษาความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี ด้านผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ รูปแบบการเรียนรู้ และสามารถปฏิบัติได้ รองลงมา คือ ผู้เรียนเกิดทักษะในแก้ปัญหาในการเรียนมากขึ้น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้เรียนสามารถร่วมกิจกรรมการเรียนรู้กับผู้อื่นได้

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๒.๑ ผลการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม จากการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี

๕.๒.๒ ผลการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี อันจะเป็นประโยชน์ที่จะนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เพื่อที่นักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี ได้มีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม เพิ่มขึ้น จากผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจ

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผู้สอน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้สอนใช้สื่อ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย น่าสนใจสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรศักดิ์ เฟ็งบางแกะ (๒๕๖๐) ได้ศึกษาการพัฒนาผลการเรียนรู้ วิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของผู้เรียน ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ ๑ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียน ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ ๑/๑๕ วิทยาลัยเทคโนโลยีพัฒนการอาชีวศึกษา ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ จำนวน ๓๓ คน ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกัน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามสะดวก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบก่อนเรียน แบบทดสอบหลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สรุปผลการวิจัย ดังนี้ ๑) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมกระบวนการกลุ่ม วิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม พบว่า นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ ๑/๑๕ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒๔.๓๐ คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๐๐ สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๑๑.๕๒ คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๔๐ ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเท่ากับ ๑๒.๗๘ คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๖๓ ๒) ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อัตนหลังการใช้กระบวนการกลุ่ม วิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม พบว่า นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ ๑/๙ มีความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อัตนในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๔.๐๙

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะทั่วไป

๑. ควรมีการวิจัยโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจการเรียนมากยิ่งขึ้น
๒. การจัดการเรียนรู้ควรเสริมสร้างบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสร้างความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียน

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรศึกษาเปรียบเทียบการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้จำแนกตามสาขาวิชา
๒. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ เพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มระดับความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ให้อยู่ในระดับมากที่สุดต่อไป

บรรณานุกรม

- กมลฉัตร กล่อมอิม. (๒๕๖๐). การจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning): รายวิชาการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๒. ๒๕๖๐.
- กฤษณก เชียงเทัญ. (๒๕๖๔). การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา หน้าที่พลเมือง โดยใช้วิธีการสอนแบบสตอรี่ไลน์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- จันทิมา เมย์ประโคน. (๒๕๕๕). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนวิชาศิลปะ เรื่อง การสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ แบบ ๔MAT. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จารุวรรณ เทวกุล. (๒๕๕๕). ความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพประเภทวิชาพาณิชยกรรม ชั้นปีที่ ๑ ชั้นปีที่ ๒ ชั้นปีที่ ๓. สารนิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิตราพร ลีละวัฒน์. (๒๕๕๖). รายงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เรื่อง การพัฒนาภารกิจ ปฏิบัติเพื่อ เสริมสร้างความคิดวิเคราะห์ให้กับนักศึกษาในรายวิชาจริยธรรมทางธุรกิจ (BUS๔๐๐). วิทยานิพนธ์ ปริญญาามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- จิราภรณ์ อุกภา. (๒๕๕๔). ผลการจัดการเรียนรู้ ด้วยเทคนิค KWDL ในการแก้โจทย์ปัญหา คณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วนและร้อยละของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ ๑. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชวนพิศ จะรา. (๒๕๕๖). การพัฒนาการเรียนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศความจริง (AR) ร่วมกับหนังสือนิทาน สองภาษา โดยใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อส่งเสริมความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูด ของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- โชติกา ภาชีผล. (๒๕๕๔). การสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ซาพิณา หลีกแหล่. (๒๕๕๒). ผลของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและ สังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนมูลนิธิอาชีวสถาน จังหวัดปัตตานี. ปัตตานี: โรงเรียน มูลนิธิอาชีวสถาน.
- ทิพย์ฉัตร พละพล. (๒๕๖๒). การพัฒนาชุดการสอนภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ ๖. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ทิตนา แคมมณี. (๒๕๕๗). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ พิมพ์ครั้งที่ ๑๘. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นงลักษณ์ ต้นอิม. (๒๕๕๔). รายงานการใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ประการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดกระท่อมเสือปลา สำนักงานเขต ประเวศ (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนวัดกระท่อมเสือปลา.
- นัฐวัฒน์ ไชยกิจ. (๒๕๕๙). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม เรื่องหน้าที่ ชาวพุทธ โดยใช้แบบฝึกทักษะ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๓/๒ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิทยาลัยเทคโนโลยีอาเซียนบริหารธุรกิจ จังหวัดระยอง (รายงานผล การวิจัย). ระยอง: วิทยาลัยเทคโนโลยีอาเซียนบริหารธุรกิจ.
- แนวข้อสอบ รหัสวิชา ๒๐๐๐-๑๕๐๑ วิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม. สืบค้นเมื่อ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕, จาก http://wittayalai.com/_files_school/1350100167/document/1350100167_0_20180215-101248.pdf
- บุญชม ศรีสะอาด. (๒๕๕๓). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- เบญจวรรณ อ่วมมณี. (๒๕๔๙). การพัฒนาผลการเรียนรู้และความสามารถในการคิดแก้ปัญหา เรื่อง การอนุรักษ์ แม่น้ำท่าจีน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ และ Basanti Majumdar. (๒๕๔๔). การเรียนรู้โดยใช้ปัญหา (Problem Based Learning). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พัชรินทร์ ทิตะยา. (๒๕๖๒). การพัฒนาความสามารถการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์โดยใช้กระบวนการ แก้ปัญหาของไพลยาร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ TAI ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ ๖. วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ภนิดา ชัยปัญญา. (๒๕๔๑). การวัดความพึงพอใจ. กรุงเทพมหานคร: แสงอักษร.
- ภัทราวดี มากมี. (๒๕๕๔). การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยฟาร์อีส เทิร์นเอเชีย. ปีที่ ๕. ฉบับที่ ๑. หน้า ๗-๑๔.
- รชกร ไชยวงศ์. (๒๕๖๔). การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญา พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รดาณัฐ เด่นศักดิ์ตระกูล. (๒๕๕๓). ความพึงพอใจของลูกค้าด้านคุณภาพการบริการในการซ่อมบำรุงอากาศ และชิ้นส่วนอากาศยาน ของบริษัท อุตสาหกรรมการบิน จำกัด. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- รังสรรค์ ทองสุกนอก. (๒๕๔๗). ชุดการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานในการเรียน เรื่อง ทฤษฎีจำนวนเบื้องต้น ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รุสดา จะปะเกีย. (๒๕๕๗). ผลของการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชีวิตวิทยาและความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๕๖). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๒**. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์.
- ราตรี นันทสุนทร. (๒๕๕๓). **หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา (ฉบับปรับปรุง)**. กรุงเทพมหานคร: จุฑาทอง.
- ลียานา ประทีปวัฒนพันธ์. (๒๕๕๘). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็นของนักเรียนห้องเรียน สสวท. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โดยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ ๗E ร่วมกับการเรียนแบบ STAD**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วัชรา เล่าเรียนดี. (๒๕๕๘). **เทคนิคและยุทธวิธีพัฒนาทักษะการคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. นครปฐม: โครงการส่งเสริมการผลิตตำราและเอกสารการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัฒนา รัตนพรหม. (๒๕๕๘). **การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก**. ศึกษาศาสตร์ปริทัศน์. ๑ (มกราคม-เมษายน), หน้า ๓๓-๔๕.
- วัลลี สัตยาศัย. (๒๕๕๗). **การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักรูปแบบการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพมหานคร: บุ๊คเน็ต.
- วิชญ์ ทศตะ. (๒๕๕๗). **การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักและแบบสืบเสาะหาความรู้**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (๒๕๖๐). **คู่มือการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ พ.ศ.๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๐)**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สมจิต จันทรฉาย. (๒๕๕๗). **การออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สมพร เชื้อพันธ์. (๒๕๕๗). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โดยใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองกับการจัดการเรียนการสอนตามปกติ**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สมพล สุวรรณ. (๒๕๖๑). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมโดยการใช้สื่อวีดิทัศน์ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรณพวิทยัพณิชยการ (รายงานผลการวิจัย)**. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรณพวิทยัพณิชยการ.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง และ อัญชลี โพธิ์ทอง. (๒๕๕๒). **การบริหารบุคลากรและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สันติ ทองแก้วเกิด. (๒๕๖๒). **การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม (รหัสวิชา ๒๐๐๐-๑๕๐๑) โดยใช้วิธีการสอนแล้วสอบ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ ๒/๓ แผนกวิชาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคตรัง (รายงานผลการวิจัย)**. ตรัง: วิทยาลัยเทคนิคตรัง.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (๒๕๖๒). **หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๖๒**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (๒๕๕๐). **นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย (๐-๕ ปี) ระยะยาว**

พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๙. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.

สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ. (๒๕๖๒). **หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม (Civil Duties and Morals) รหัสวิชา:**

๒๐๐๐๐-๑๕๐๑. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ.

สุชานันท์ ทองดี. (๒๕๕๓). **ผลการใช้ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความ จากนิทานคุณธรรม ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์**

ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

สุปรียา วงษ์ตระหง่าน. (๒๕๕๖). **การจัดการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นหลัก.** กองบริการการศึกษา ๖(๑), ๑-๔.

สุรศักดิ์ เพ็งบางแกะ. (๒๕๖๐). **การพัฒนาผลการเรียนรู้ วิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมของผู้เรียนระดับชั้น**

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ ๑ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยเทคโนโลยี พณิชยการราชดำเนิน.

สุนนา อัสวายุศักดิ์กุล. (๒๕๓๙). **บทบาทที่ได้ปฏิบัติจริงและปัญหาในการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา ชั้นมัธยม**

ศึกษาปีที่ ๑ หลักสูตรพุทธศักราช ๒๕๒๑ ประจำปีการศึกษา ๒๕๒๑ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัด ชลบุรี. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

สุรียา สุริโย (คงคาไหว). (๒๕๕๗). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้ หลักสูตร**

พุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สุวิมล คำย่อย. (๒๕๕๕). **ความพึงพอใจของผู้มารับบริการในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลบ้านหยวก**

อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อภิรัตน์ นันทภาณี (คำหาพล). (๒๕๖๑). **การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การเรียนรู้เชิงรุก สาระ**

หน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย.

อัจฉรา ชิวพันธ์. (๒๕๕๓). **ภาษาพาสอน: เรื่องน่ารู้สำหรับครูภาษาไทย.** กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

อานนท์ จรวิเศษ. (๒๕๕๔). **ความพึงพอใจของลูกค้าต่อการใช้บริการของการประปาส่วนภูมิภาค สาขาตาก.**

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช.

อำนาจ ขนพิทักษ์. (๒๕๕๔). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อุปกรณ์ทำงานและวาล์วในระบบ**

นิวแมติกส์ ระหว่างการใช้ชุดการเรียนเสมือนจริงกับการเรียนปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

- Applewhite, P.B. (୧୯୯୫). **Organization behavior englewook cliffs**. New York: Prentice Hill.
- Arends Richard I. (୧୯୯୩). **Learning to Teach**. ୫th ed. New Jersaey: McGraw-Hill.
- Barrow, Haward S. (୧୯୯୫). **How to Design a Problem Based Curriculum for the Preclinical Years**. New York: Springer Pulishing.
- Barrows, H.S. & Tamblyn, R.M. (୧୯୯୦). **Problem-Based Learning: An Approach to Medical Education**. New York: Springer.
- Bloom, Benjamin A. (୧୯୫୬). **Taxonomy of educational objectives, handbook I: The cognitive domain**. New York: David McKay Co Inc.
- Bloom, B.S. (Ed.). Engelhart, M.D., Furst, E.J., Hill, W.H., Krathwohl, D.R. (୧୯୫୬). **Taxonomy of educational objectives, handbook I: The cognitive domain**. New York: David McKay Co Inc.
- Bloom, Benjamin S.ed. (୧୯୩୬). **Human characteristics and school learning**. New York: McGraw-Hill.
- Charles T. Wynn Sr and William Okie. (୨୦୧୩). **Problem-Based Learning and the Training of Secondary Social Studies Teachers: A Case Study of Candidate Perceptions during their Field Experience**. Kennesaw State University, International Journal for the Scholarship of Teaching and Learning: Vol.୧୧: No.୨, Article ୧୬.
- Cindy E, Hmelo-Silver. (୨୦୦୫). **Creating a Learning Space in Problem-based Learning**. Rutgers University. Interdisciplinary Journal of Problem-Based Learning, ୩(୧).
- CruickShank Donald R. (୧୯୯୫). **The Act of Teaching**. New York: McGraw-Hill.
- Cunningham William G.and Paula A. (୨୦୦୩). **Cordeiro Educational Leadership a Problem Based Approach**. ୨nd ed. New York: Pearson Education.
- Feldman, Danial C. and Arnold, Hugh J. (୧୯୯୩). **Management Individual and Group Behavior in Organizations**. Tokyo : McGraw-Hill.
- Gallagher S.A. (୧୯୯୩). **Problem-Based Learning: Where did it come from**. Journal for the Education of the Gified: ୯୫-୯୩.
- Good, Carter V. (୧୯୩୩). **Dictionary of Education**. (୩rd ed). New York: McGraw-Hill.
- Jason A. Orozco, Rosanelia T. Yangco. (୨୦୧୫). **Problem-Based Learning: Effects on Critical and Creative Thinking Skills in Biology**. Philippine Normal University, The Asian Journal of Biology Education. Volume ୯: December ୨୦୧୬.
- Kani Ulger. (୨୦୧୫). **The Effect of Problem-Based Learning on the Creative Thinking and Critical Thinking Disposition of Students in Visual Arts Education**. Cumhuriyet University, Interdisciplinary Journal of Problem-Based Learning, ୧୨(୧).

- Korman, A. K. (၁၉၅၅). **Organizational Behavior**. New Jersey: Prentice Hall.
- Manford, E. (၁၉၅၂). **Job Satisfaction: A Study of Computer Specialists**. London: Longman.
- Osborn, A. F. (၁၉၅၈). **Creative Imagination**. ၈th ed. New York: Charles Scribners Sons.
- Rogers, E. M. (၁၉၅၆). **"Where we are in understanding the diffusion of innovations,"** in W. Schramm and D. Lerner (eds.) *Communication and Change in the Developing Countries: Ten Years After*. Honolulu: Univ. of Hawaii/East-West Center Press. Modern Lang. J. ၄၆: ၆၆၅-၆၆၆.
- Sada, A., M Mohd, Z. A, Adnan A., Yusri K. (၂၀၁၆). **Measuring Gains in Critical Thinking in Food Science and Human Nutrition Courses: The Cornell Critical Thinking Test, Problem-Based Learning Activities, and Student Journal Entries**. Article in *Journal of Food Science Education* ၅(၈):၁၆-၂၆ July ၂၀၁၆ with ၈၈၀ Reads.
- Shelly, Maynard W. (၁၉၅၆). **Responding to Social Chang**. Pennsylvania: Dowder, Hutchison Press.
- Wallerstein, H. (၁၉၅၈). **A dictionary of psychology**. New York: Penguin Books Inc.
- Willkerson, L.& Feletti, G. (၁၉၆၆). **Problem-Based Learning: One Approach to Increasing Student Participation**. *New Directions for Teaching and Learning*. (Spring ၁၉၆၆): ၆၅-၇၀.

ภาคผนวก

รายนามนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี

ลำดับ	รหัสประจำตัว	ชื่อ-สกุล	สาขาวิชา
๑	๒๙๘๕	นางสาวโชติกา	ช่างประดิษฐ์
๒	๒๙๘๖	นางสาวดุสิตฎา	ช่างวงจร
๓	๒๙๘๗	นางสาวทิพวรรณ	ช่างยนต์
๔	๒๙๘๘	นางสาวนพเกล้า	ช่างเชื่อม
๕	๒๙๘๙	นางสาวนพเนตร	ช่างเชื่อม
๖	๒๙๙๐	นางสาวนิตยา	ช่างยนต์
๗	๒๙๙๑	นางสาวพัชรินทร์	ช่างเชื่อม
๘	๒๙๙๒	นางสาวภุมรินทร์	ช่างเชื่อม
๙	๓๐๕๗	นางสาวยุริวรรณ	ช่างเชื่อม
๑๐	๓๐๖๒	นางสาวรัญญา	ช่างเชื่อม
๑๑	๓๐๖๓	นายภาณุพงศ์	ช่างเชื่อม
๑๒	๓๐๐๕	นางสาวธนวันต์	ช่างเชื่อม
๑๓	๓๐๒๕	นางสาวอมรารวรรณ	ช่างเชื่อม
๑๔	๒๙๙๕	นางสาวกัญญาภรณ์	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
๑๕	๒๙๙๖	นายกิติพงษ์	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
๑๖	๒๙๙๗	นายเกื้อกุล	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
๑๗	๒๙๙๙	นายคมสัน	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
๑๘	๓๐๐๐	นายเจษฎา	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
๑๙	๓๐๐๑	นายเฉลิมชัย	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
๒๐	๓๐๐๒	นางสาวชยาภรณ์	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
๒๑	๓๐๐๓	นางสาวดวงกมล	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
๒๒	๓๐๐๔	นางสาวดวงกมล	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
๒๓	๓๐๐๕	นางสาวธนวันต์	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
๒๔	๓๐๐๖	นายธนากร	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
๒๕	๓๐๐๗	นางสาวพัศตราภรณ์	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
๒๖	๓๐๐๘	นางสาวเพ็ญพรรณ	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
๒๗	๓๐๐๙	นายฟาอิช	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
๒๘	๓๐๑๐	นายธณกร	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ

รายนามนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี

ลำดับ	รหัสประจำตัว	ชื่อ-สกุล	สาขาวิชา
๒๙	๓๐๑๑	นางสาวศุภรดา ศรีสง่า	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
๓๐	๓๐๑๒	นางสาวสุจิรา สุวรรณเพชร	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
๓๑	๓๐๑๓	นางสาวสุธิดา กล่อมแก้ว	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
๓๒	๓๐๑๔	นายสุริมงคล เกื้อทาน	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
๓๓	๓๐๑๕	นายอติคุณ จันทร์แจ่มมงคล	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
๓๔	๓๐๑๖	นางสาวอนุสุรา ยอดเกียรติพล	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
๓๕	๓๐๔๓	นางสาวสุพัตรา เกตุยา	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
๓๖	๓๐๖๔	นายณัฐวัฒน์ ลองวัง	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
๓๗	๓๐๑๘	นางสาวกิตติวรา สืบกิ่ง	ธุรกิจค้าปลีก
๓๘	๓๐๒๐	นางสาวนฤมล ทองเหลืองสุข	ธุรกิจค้าปลีก
๓๙	๓๐๒๑	นางสาวนันธิดา เข้มทอง	ธุรกิจค้าปลีก
๔๐	๓๐๒๒	นางสาวนันศิริมาดา ล้ำเสถียร	ธุรกิจค้าปลีก
๔๑	๓๐๒๓	นางสาวพลอยไพรินทร์ เชียงหวด	ธุรกิจค้าปลีก
๔๒	๓๐๒๔	นางสาวสโรชา เรือนชม	ธุรกิจค้าปลีก
๔๓	๓๐๒๕	นางสาวอมรารวรรณ ชงชัย	ธุรกิจค้าปลีก
๔๔	๓๐๕๓	นางสาวชนิษฐา เรืองรดา	ธุรกิจค้าปลีก
๔๕	๓๐๕๖	นางสาววรัญญา แยมนาม	ธุรกิจค้าปลีก
๔๖	๓๐๕๔	นายศาสตรา เตชะวานิช	ธุรกิจค้าปลีก
๔๗	๓๐๑๖	นางสาวอนุสุรา ยอดเกียรติพล	ธุรกิจค้าปลีก
๔๘	๓๐๒๖	นายกฤษฎ์พิริศ ภูนิสสัย	ช่างยนต์
๔๙	๓๐๒๗	นายกิตติศักดิ์ ขลิบเงิน	ช่างยนต์
๕๐	๓๐๒๘	นายโฆสิต แสงอุ่น	ช่างยนต์
๕๑	๓๐๓๐	นายณภัทร กองเป็ง	ช่างยนต์
๕๒	๓๐๓๑	นายธนพล ฐานวิเศษ	ช่างยนต์
๕๓	๓๐๓๒	นายธีรภัทร ผมรี	ช่างยนต์
๕๔	๓๐๓๔	นายปัญญาธิ เกิดพันธุ์	ช่างยนต์
๕๕	๓๐๓๕	นายพิชัยยุทธ โทบุญช่วย	ช่างยนต์
๕๖	๓๐๓๖	นายรพีภัทร ปั้นพรหมณ์	ช่างยนต์

รายชื่อนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี

ลำดับ	รหัสประจำตัว	ชื่อ-สกุล	สาขาวิชา
๕๗	๓๐๓๘	นายศุภกิตติ์	ช่างยนต์
๕๘	๓๐๓๙	นายศุภณัฐ	ช่างยนต์
๕๙	๓๐๔๐	นายสุรสิทธิ์	ช่างยนต์
๖๐	๓๐๔๑	นายสุวัฒน์	ช่างยนต์
๖๑	๓๐๔๒	นายวรรณยุทธ	ช่างยนต์
๖๒	๓๐๓๕	นายปิยะณัฐ	ช่างยนต์
๖๓	๓๐๖๐	นายชินพัฒน์	ช่างยนต์
๖๔	๓๐๖๑	นายธวัชชัย	ช่างยนต์

แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน
รหัสวิชา ๒๐๐๐๐-๑๕๐๑ วิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม

คำสั่ง ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. บุคคลใดเป็นคนดีของสังคม
  - ก. ครูใหญ่อาทิตย์ เป็นหัวหน้าคณะให้พรรคการเมืองตั้งในท้องถิ่น
  - ข. กำนันบุญชัย บุกรุกป่าขายเลนเพื่อทำนาถุ้ง
  - ค. ผู้ใหญ่มา ระดมชาวบ้านซ่อมสะพาน
  - ง. นายดำ ตัดไม้สักมาสร้างบ้านให้แม่
๒. บุคคลใดเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว
  - ก. แม่ต้องไปงานเลี้ยงลูกค้าเป็นประจำจนต้องกลับบ้านดึก
  - ข. พี่สาวต้องทำงานหนักเพื่อสร้างครอบครัวของตน
  - ค. น้องแก้วช่วยทำงานบ้านแทนแม่ และใช้จ่ายอย่างประหยัด
  - ง. พ่อแยกกับแม่ไปมีครอบครัวใหม่ ไม่มีเวลามาดูแลแก้ว
๓. การปฏิบัติตนของบุคคลในข้อใดที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่าง
  - ก. วารี ช่วยสอนการบ้านให้เพื่อน
  - ข. นที นอนตื่นสายมาโรงเรียนไม่ทันเข้าแถวตอนเช้า
  - ค. วารินทร์ เรียนหนังสือเก่ง แต่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน
  - ง. ชลธาร์ เห็นคนกำลังซื้อ-ขายยาเสพติดแต่ไม่แจ้งตำรวจเพราะกลัว
๔. พฤติกรรมบุคคลในข้อใดที่ควรปรับปรุง
  - ก. ทินกร เป็นคนพุดน้อยชอบช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน
  - ข. อาทิตยา เป็นคนชอบทำบุญเธอมักจะทำบุญที่วัดในวันหยุดเสมอ
  - ค. ตะวัน ลงสมัครเลือกตั้งประธานนักเรียนเพื่อต้องการพัฒนาโรงเรียน
  - ง. สุริมาศ เป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงไม่รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม
๕. ข้อใดควรปลูกฝังให้แก่สมาชิกในสังคมประชาธิปไตยมากที่สุด
  - ก. เชิญชวนผู้อื่นไปเลือกตั้ง
  - ข. เป็นพลเมืองดีของสังคม
  - ค. เห็นคุณค่าของประชาธิปไตย
  - ง. ความรักและภูมิใจในความเป็นไทย

๖. ข้อใดเป็นคุณลักษณะของบุคคลที่มีความเป็นประชาธิปไตย
- ก. สุนิษา ไปนั่งสมาธิที่วัดใกล้บ้านทุกวันอาทิตย์
  - ข. ปกรณ์ เช่นสัญญาจัดจ้างโดยไม่ได้ประชุมผู้ถือหุ้น
  - ค. กัลยากรณ์ ไม่พอใจที่ต้องไปทะเลาะกับเพื่อนร่วมงาน
  - ง. ผู้ใหญ่ดำ จัดประชุมลูกบ้านเพื่อลงมติเรื่องสถานที่ก่อสร้างบ่อน้ำบาดาลของหมู่บ้าน
๗. หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาข้อใดที่มุ่งสอนเกี่ยวกับเรื่องความรักและความเมตตาต่อกันของคนในสังคม
- ก. พรหมวิหาร ๔
  - ข. สาราณียธรรม
  - ค. อิทธิบาท ๔
  - ง. อริยสัจ ๔
๘. การกระทำในสิ่งใดของมุสลิมที่แสดงถึงความเอื้อเฟื้อ มีเมตตาช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- ก. การละหมาด
  - ข. การบริจาคซะกาต
  - ค. การไปประกอบพิธีฮัจญ์
  - ง. การถือศีลอด
๙. การปฏิบัติตนเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของชาวไทยข้อใดควรปรับปรุงมากที่สุด
- ก. เสรี ใช้โทรศัพท์มือถือติดต่อกับเพื่อนๆ อยู่เสมอ
  - ข. หวาน ชอบเดินทางท่องเที่ยวทั่วราชอาณาจักรไทย
  - ค. พ่อแม่บอกกับขวัญตาว่าเธอจะต้องเรียนหนังสือตามระบบ
  - ง. กำหนดหาญและเพื่อนบ้านชุมนุมประท้วงการทำงานของรัฐที่ไม่เอื้อต่อผลประโยชน์ของตน
๑๐. การปฏิบัติตนตามบทบาทของพลเมืองดีในข้อใดที่มีผลต่อความระเบียบเรียบร้อยของสังคม
- ก. รับการศึกษาอบรม
  - ข. ปฏิบัติตนตามกฎหมาย
  - ค. ปฏิบัติตนตามค่านิยมที่ดี
  - ง. การปฏิบัติตนตามพิธีกรรมทางศาสนาอย่างเคร่งครัด
๑๑. ข้อใดเป็นหลักการสำคัญที่สุดของการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- ก. ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรากฎหมาย
  - ข. การปกครองประเทศเป็นไปตามนโยบายของผู้นำ
  - ค. อำนาจอธิปไตยเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ
  - ง. นายกรัฐมนตรีมีอำนาจเด็ดขาดในการปกครองประเทศแต่เพียงผู้เดียว

๑๒. ข้อใดคือลักษณะสำคัญที่สุดของการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- ก. การปฏิบัติตามผู้นำ
  - ข. ผู้นำมาจากการเลือกตั้ง
  - ค. ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพอย่างเต็มที่
  - ง. ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง
๑๓. ข้อใดจัดว่าเป็นสังคมน
- ก. เบิร์ดชวนบอมไปปลูกผักที่โรงเรียน
  - ข. นนทน์นำอาหารคาวหวานไปแก้บนที่ศาลพระภูมิ
  - ค. ประชาชนจำนวนมากยื่นมุงดูอุบัติเหตุเนื่องจากรถไฟตกราง
  - ง. ตึกตาคจะไปขึ้นรถประจำทางที่ปากซอยทางเข้าเป็นประจำ
๑๔. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของสังคมน
- ก. มีการเปลี่ยนแปลง
  - ข. มีกฎเกณฑ์ระเบียบแบบแผน
  - ค. มีการให้อิสระแก่ประชาชนในสังคมนที่จะทำอะไรก็ได้ตามใจชอบ
  - ง. มีการกระทำระหว่างกันทางสังคมนและมีการติดต่อสัมพันธ์กัน
๑๕. “เดินตามผู้ใหญ่สุนัขไม่กัด” ตรงกับลักษณะสังคมนไทยในข้อใด
- ก. มีการแบ่งชนชั้น
  - ข. ยกย่องคนที่ทำความดี
  - ค. เติตทุนสถาบันพระมหากษัตริย์
  - ง. ให้ความเคารพผู้มีอาวุโสกว่า
๑๖. สังคมนไทยในข้อใดที่ถือเป็นศูนย์กลางของความเจริญในหลายๆ ด้านของประเทศ
- ก. สังคมนเมือง
  - ข. สังคมนชนบท
  - ค. สังคมนเทคโนโลยี
  - ง. สังคมนโลกาภิวัตน์
๑๗. ลักษณะของสมาชิกในสังคมนชนบทตรงกับข้อใด
- ก. มีความทะเยอทะยานสูง
  - ข. มีน้ำใจโอบอ้อมอารีต่อกัน
  - ค. มีการประกอบอาชีพที่หลากหลาย
  - ง. มีการแข่งขันกันเพื่อให้สามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข

๑๘. เหตุการณ์ในข้อใดต่อไปนี้เป็นารแสดงออกถึงเอกลักษณ์ของสังคมไทย
- ก. มาลีแต่งกายด้วยผ้าไทยทุกวันจันทร์
  - ข. มาลัยชอบไปรับประทานอาหารตามห้างสรรพสินค้า
  - ค. บุปผามักไปตีเทนนิสหลังเลิกงานเป็นประจำทุกวัน
  - ง. ผกากรองนิยมสินค้าแบรนด์เนมที่มีราคาแพงจากต่างประเทศ
๑๙. บุคคลในข้อใดที่สังคมไทยยกย่องให้เป็นคนดี
- ก. กิ่งเป็นคนเก่งสอบได้ที่หนึ่งทุกเทอม
  - ข. ก้านมีฐานะร่ำรวยเพราะปล่อยเงินกู้
  - ค. เกศชอบแอบเอาเงินคุณแม่ไปซื้อขนมเลี้ยงเพื่อนๆ
  - ง. แก้วเป็นคนซื่อสัตย์ไม่ยอมยกยอกเงินของบริษัท
๒๐. การที่คุณหญิงเรไร ได้เป็นอธิบดีหญิงคนแรกของกรม แสดงให้เห็นลักษณะของสังคมไทยว่าอย่างไร
- ก. มีความงดงามอ่อนช้อย
  - ข. มีวัฒนธรรมในองค์กร
  - ค. มีความเสมอภาคทางเพศ
  - ง. มีความก้าวหน้าในทางการงาน
๒๑. การกระทำในข้อใดที่จัดว่าเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน
- ก. มีความกล้าหาญ
  - ข. ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
  - ค. มีมนุษยสัมพันธ์กับทุกคน
  - ง. ร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชน
๒๒. ประเพณีในข้อใดที่แสดงให้เห็นว่าสังคมไทยเป็นสังคมเกษตรกรรม
- ก. ประเพณีการบวช
  - ข. ประเพณีการตัดบาตร
  - ค. ประเพณีการทำขวัญข้าว
  - ง. ประเพณีการแข่งขันเรือยาว
๒๓. ข้อใดเป็นวัฒนธรรมที่คนไทยสร้างขึ้นตามสภาพภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อม
- ก. การร่วางมาตรฐาน
  - ข. พิธีทำบุญขึ้นบ้านใหม่
  - ค. การเวียนเทียนในวันมาฆบูชา
  - ง. การรดน้ำดำหัวในเทศกาลสงกรานต์

๒๔. ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลด้านวัฒนธรรมจากชาติใดเป็นหลัก
- พม่าและจีน
  - เขมรและจีน
  - อินเดียและพม่า
  - จีนและอินเดีย
๒๕. เพราะเหตุใดประเพณีวัฒนธรรมไทยในภูมิภาคต่างๆ ของไทยจึงแตกต่างกัน
- ประชากรไทยพูดภาษาถิ่นกันมาก
  - ชาวไทยรับอารยธรรมมาจากหลายประเทศ
  - มีชนหลายเผ่า สภาพนิเวศ และสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน
  - มีอาณาเขตของประเทศติดต่อกับหลายๆ ประเทศ
๒๖. ข้อใดถือเป็นรสชาติที่เป็นเอกลักษณ์ของอาหารไทย
- รสหวาน
  - รสจี๊ด
  - รสจัด
  - รสเปรี้ยว
๒๗. ประเพณีไทยซึ่งเป็นภูมิปัญญาไทยนั้นจะเกี่ยวข้องกับเรื่องใดเป็นส่วนใหญ่
- ภาษา
  - ธรรมชาติ
  - ธุรกิจ
  - สวัสดิการ
๒๘. ข้อใดไม่ใช่ภูมิปัญญาด้านการละเล่นของเด็กไทยในอดีต
- เดินกะลา
  - วิธีข้าวสาร
  - ม้าก้านกล้วย
  - รักบี้ ฟุตบอล
๒๙. การเผยแพร่วัฒนธรรมและภูมิปัญญาควรคำนึงถึงข้อใด
- คุณภาพดี ราคาถูก
  - คุณภาพดี ต้นทุนต่ำ
  - ความน่าสนใจ ราคาถูก
  - เอกลักษณ์ไทย ความน่าสนใจ

๓๐. ข้อใดคือความหมายของวัฒนธรรม
- ประเพณีตามความเชื่อทางศาสนาของประชาชน
  - สิ่งที่แสดงให้เห็นความแตกต่างของสังคม
  - ความเชื่อถือ ปฏิบัติต่อๆ กันมาจากบรรพบุรุษ
  - วิถีดำรงชีวิต ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม จารีตประเพณี พิธีกรรม ภูมิปัญญาซึ่งกลุ่มชนและสังคมได้
๓๑. ข้อใดคือความหมายของหน้าที่พลเมือง
- ประชากรเป็นเจ้าของอำนาจในการปกครอง
  - รู้จักใช้เหตุผลและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ยึดเสียงข้างมาก
  - ในการตัดสินใจและเคารพเสียงข้างน้อยประชาชนทุกคนมีสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาคภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายกำหนด
  - กิจของประชาชนที่อาศัยอยู่ในประเทศซึ่งต้องทำเพื่อประเทศของตน
๓๒. การที่สหภาพชาวสวนยาง ออกมาชุมนุมประท้วงเรื่องราคายางตกต่ำ เป็นใช้เสรีภาพในข้อใด
- เสรีภาพในกระบวนการยุติธรรม
  - เสรีภาพในการชุมนุมและการสมาคม
  - เสรีภาพในการประกอบอาชีพ
  - เสรีภาพส่วนบุคคลในการแสดงความคิดเห็น
๓๓. การที่กฎหมายระบุให้ชาวไทยที่อายุ ๒๐ ปีบริบูรณ์ ต้องเข้ารับการเกณฑ์ เป็นเรื่องของพลเมืองไทยในข้อใด
- หน้าที่พลเมืองตามกฎหมาย
  - หน้าที่ในการรับใช้ชาติของผู้สมัครใจ
  - การเป็นประชาชนพลเมืองที่ดี
  - ทำหน้าที่เป็นทหารเพื่อป้องกันประเทศ
๓๔. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเกิดขึ้นเมื่อปีพ.ศ.๒๕๔๐ สาเหตุเนื่องจาก
- การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องจนทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ ประชาชนมีเงินใช้มากเกินไป
  - ประเทศไทยมีหนี้สินมาก โดยเฉพาะการกู้ยืมเงินจากต่างประเทศ จนนำไปสู่การล้มละลายของธุรกิจ
  - พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระราชทานให้เป็นของขวัญปีใหม่แก่ประชาชนไทย
  - ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจโลกในปี พ.ศ.๒๕๓๙ ที่มีผลกระทบต่อประเทศไทย
๓๕. เป้าหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือข้อใด
- มุ่งแก้ไขปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจชาติ
  - เพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง
  - เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกในยุคโลกภิวัตน์
  - มุ่งให้เกิดความสมดุลพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

๓๖. การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะก่อให้เกิดผลดีต่อตนเองและครอบครัว ยกเว้น ข้อใด
- มีความรับผิดชอบต่อสังคม
  - มีความพอประมาณในการใช้จ่าย
  - มีการวางแผนการบริหารจัดการประเทศ
  - ทำให้รู้จักใช้เหตุผลในการวางแผนและการปฏิบัติตน
๓๗. ดินชนิดใดเหมาะในการเพาะปลูกมากที่สุด
- ดินเหนียว
  - ดินเหนียวปนตะกอน
  - ดินร่วน
  - ดินร่วนปนตะกอน
๓๘. ที่ดินเป็นกรดควรแก้ไขอย่างไร
- ใช้ปูนขาวหว่าน
  - ระบายน้ำเข้าที่ดิน
  - การใส่ปุ๋ยพืชสด
  - การปลูกพืชหมุนเวียน
๓๙. แนวทฤษฎีใหม่ให้ความสำคัญกับการจัดทรัพยากรให้มากที่สุด
- มนุษย์
  - ทรัพยากรน้ำ
  - ทรัพยากรดิน
  - ทรัพยากรป่าไม้
๔๐. หลักคิดในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ยกเว้นข้อใด
- ความมีเหตุผล
  - การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว
  - ความขยันหมั่นเพียร
  - ใช้คุณธรรมนำความรู้
๔๑. การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยสิ่งใดเป็นพื้นฐาน
- ความซื่อสัตย์และความรู้
  - ความรู้และคุณธรรม
  - คุณธรรมและความเพียร
  - ความเพียรและสติปัญญา

๔๒. ข้อใดเป็นการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- รู้จักประหยัด
  - ยืมเงินเพื่อนและผ่อนใช้ทีหลัง
  - อดอาหารกลางวันเพื่อเก็บเงินใส่ออมสิน
  - ทำงานหลังเลิกเรียนเพื่อเก็บเงินไว้ซื้อสิ่งของที่อยากได้
๔๓. ข้อใดคือความหมายของการพึ่งตนเอง
- มีความมั่นใจว่าตนเองเก่ง
  - มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
  - ขอความช่วยเหลือเมื่อทำสิ่งนั้นไม่ได้
  - พยายามทำทุกอย่างด้วยตนเองแม้จะทำได้ไม่ดี
๔๔. เกษตรทฤษฎีใหม่แบ่งพื้นที่ทำกินได้อย่างไร
- ขุดสระน้ำ / ปลูกข้าว / ปลูกอ้อย / ที่อยู่
  - ปลูกข้าว / ปลูกอ้อย / ปลูกข้าวโพด / ที่อยู่
  - ปลูกข้าว / เลี้ยงปลา / ปลูกอ้อย / ที่อยู่
  - ขุดสระน้ำ / ปลูกพืช / ปลูกข้าว / ที่อยู่
๔๕. ข้อใดเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อปลูกฝังแนวคิดหลักเศรษฐกิจพอเพียงต่อตนเอง
- การนำน้ำล้างจานไปรดต้นไม้
  - เปลี่ยนหลอดไฟเป็นแบบหลอดประหยัดไฟฟ้า
  - ไม่ทิ้งขยะในที่สาธารณะและแหล่งน้ำในชุมชน
  - ใช้ถุงผ้าแทนถุงกระดาษแทนและถุงพลาสติกในการซื้อของ
๔๖. สถานะภาพของประเทศที่สำคัญตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๐ ยกเว้นข้อใด
- สถานะด้านธรรมาภิบาล
  - สถานะด้านเศรษฐกิจของประเทศ
  - สถานะด้านความหลากหลายทางชีวภาพ
  - สถานะด้านการพัฒนาบวรฐานความหลากหลายทางสังคม
๔๗. โครงการใดต่อไปนี้ไม่ใช่โครงการพัฒนาประเทศตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
  - โครงการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
  - โครงการส่งเสริมสินค้า OTOP
  - โครงการส่งเสริมประเพณี วัฒนธรรม

๔๘. โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีประโยชน์และความสำคัญอย่างไร
- ก. สร้างโอกาสทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
  - ข. สนับสนุนการศึกษา การจัดทำหลักสูตร
  - ค. พัฒนาคุณภาพบุคลากรทางการศึกษา
  - ง. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจและตระหนักในการเรียนรู้
๔๙. การกระจายอำนาจการบริหารจัดการประเทศสู่ภูมิภาค ท้องถิ่น และชุมชนมีความสำคัญอย่างไร
- ก. ส่งเสริมภาคเอกชนให้มีความเข้มแข็ง
  - ข. สร้างความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม
  - ค. เสริมสร้างความเข้มแข็งภาคประชาชน
  - ง. เสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการอยู่ร่วมกัน
๕๐. คุณธรรมด้านใดที่มีความสำคัญกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุด
- ก. เป็นคนมีศีลธรรม
  - ข. มีความละเอียดรอบคอบ
  - ค. เป็นผู้มีความโอบอ้อมอารี
  - ง. มีความซื่อสัตย์ ขยันหมั่นเพียร

แบบสอบถามวิจัยชั้นเรียน

เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning
รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑
วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี

๒. แบบสอบถามชุดนี้มี ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

๓. การตอบแบบสอบถามนี้ ขอท่านโปรดตอบแบบสอบถามตามสภาพจริง โดยคำตอบของท่านจะเป็นความลับ ซึ่งจะไม่มีการกระทบต่อท่าน จึงขอความกรุณาจากท่าน โปรดตอบแบบสอบถาม ให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ท่านได้กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพและความเป็นจริง

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. เพศ ชาย
 หญิง
๒. สาขาวิชา การบัญชี
 คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
 ธุรกิจค้าปลีก
 ช่างยนต์

ตอนที่ ๒ ความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Problem based Learning รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี จังหวัดลพบุรี

ข้อคำถาม		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด ๕	มาก ๔	ปานกลาง ๓	น้อย ๒	น้อยที่สุด ๑
ด้านเนื้อหาที่เรียน						
๑.	เนื้อหาที่เรียนมีความหลากหลาย					
๒.	เนื้อหาที่เรียนมีความน่าสนใจ					
๓.	เนื้อหาที่เรียนมีความสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน					
๔.	เนื้อหาที่เรียนสามารถฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะในการแก้ปัญหา มากขึ้น					
๕.	เนื้อหาที่เรียนมีความเหมาะสมกับเวลาที่ใช้เรียน					
ด้านการสอนแบบให้ปัญหาเป็นฐาน (Problem based Learning)		มากที่สุด ๕	มาก ๔	ปานกลาง ๓	น้อย ๒	น้อยที่สุด ๑
๖.	การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานทำให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น					
๗.	การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีรูปแบบวิธีการสอนที่น่าสนใจ					
๘.	ขั้นตอนการสอนมีความเหมาะสมกับผู้เรียน					
๙.	การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะ การแก้ปัญหา					
๑๐.	รูปแบบวิธีการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานช่วยให้ผู้เรียน สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง					

ข้อความ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด ๕	มาก ๔	ปานกลาง ๓	น้อย ๒	น้อยที่สุด ๑
ด้านผู้สอน						
๑๑.	ผู้สอนให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษา ระหว่างการจัดการเรียนรู้					
๑๒.	ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการแก้ปัญหา					
๑๓.	ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนมีภาวะการณืเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี					
๑๔.	ผู้สอนส่งเสริม และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น					
๑๕.	ผู้สอนใช้สื่อ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย น่าสนใจ					
ด้านผู้เรียน						
๑๖.	ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ รูปแบบการเรียนรู้ และสามารถปฏิบัติได้					
๑๗.	ผู้เรียนเกิดทักษะในการแก้ปัญหาในการเรียนมากขึ้น					
๑๘.	ผู้เรียนมีความสนใจในวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมมากขึ้น					
๑๙.	ผู้เรียนสามารถร่วมกิจกรรมการเรียนรู้กับผู้อื่นได้					
๒๐.	ผู้เรียนสามารถนำรูปแบบวิธีการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานไปประยุกต์ใช้ได้					

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....